

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

János főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, február 19.

Kavalja megszállása.

Budapest, február 18. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A rendes tüzérségi harcokon kívül
nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Tegnap a tüzérségi tevékenység
általában gyengébb volt, mint az
előző napokon. Malborgeth község
ujra ellenség tüze alatt áll. A Rombon
területelőterének kitakarítása alkalmá-
ból haremínchét foglyot ejtettünk és egy
géplegyvert zsákmányoltunk. Több
olasz századnak támadását visszautá-
sítottuk. Ostaviánál a legutóbbi har-
cok óta hét géplegyver, két aknavető
és ezerkettőszáz puskát szállított-
unk be.

Délkeleti hadszíntér:

Egy a mi vezetésünk alatt álló
és osztrák-magyar csapatokkal meg-
erősített albán csoport megszállotta
Kavalját. Az ottani helyőrség, Esszád
pasa esendőrei, az elfogatást csak az-
által kerülhették el, hogy hajón el-
menekültek. Néfer altábornagy, a
vezérkari főnök helyettese. (Minisz-
terelnökség sajtóosztálya.)

Véresen visszavert
angol támadások.

Berlin, február 18. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Angolok újra megkísérelték, hogy
Yperntől délkeletre állásaikat vissza-
szerezzék. Véresen visszavertük őket.
Lensől északnyugatra és Arrastól
északra csapataink sikeres robbantá-
sokat végeztek. Egy kis német osztag
egy éjjeli válialkozása alkalmával, a
melyet a fouquervillers-i angol állás.
(Alberttől északra) intézett, néhány fo-
golyóval és egy géplegyverrel tért
vissza. A Sommetől délre ujonnan
harcba vetett francia csapatok táma-
dása tüzelésünkben összeomlott. Az
arcvonal többi részén időnkint élénk
tüzérségi harcok voltak, melyekben
nevezetesebb esemény nem történt.
Flandriában ellenséges repülőök éjjeli
támadásait a mi repülőink azon-
nal Poperingue bombázásával viszo-
noztak.

Keleti hadszíntér:

A helyzeti változatián.

Balkan hadszíntér:

Ellenséges repülőök Strumicától

délre megtámadták a hüdovoi pályá-
udvart (Vardar völgy.) Legfelsőbb
hadvezetőség. (Miniszterelnökség saj-
tóosztálya.)

Megtorpedózott
francia gőzös.

(Események a tengeren.)

Budapest, február 18. (Hivatalos.)
Február tizenhatodikán reggel egy
tengerelátjáró hajóink megtorpedózott
egy francia gőzhajót. A francia gőz-
hajó azután zátonyra szaladt. Hajó-
hadparancsnokság. (Miniszterelnök-
ségi sajtóiroda)

Ellenséges cirkáló
a Dardanelláknál.

A Magyar Távirati Iroda jelenti
Konstantinápolyból: A főhadiszállás
jelenti február 18-ikán:

Irak-tront es Kaukázus-tront: Sem-
mi fontos nem történt.

Dardanella-tront: Egy cirkáló, a
mely Szed-il-Bahr irányában tüzelést
kezdett, parti ütegeink viszonzó tüze-
lése következtében a tizenhatodik lö-
vés leadása után eltávozott.

Tavaszi szél.

Arad, február 18.

Két nap előtt a kergetőző felhős,
kibukkanó holdvilágos éjszakában a
tavasz illata lengett meg. A pára,
esőillatu földből felszállt valami fa-
kadó, triss, eddig nem érzett szélő,
valami simogató légység, mintha a
töld, a téli áombót ébredő, szerelmes
öleléssel nyulna a korán köszöntő ta-
vasz felé. Az éjszakába kilépő ember
melle fölhumizál, zsongítóan, la-
san duruzsoló mámorral issza be a
föld illatát, a nagy, megújuló ter-
mékenységre készülő mezők messzi-
ről szálló lehelletét, a fakadás első
csókját. Tavasz van. Február vége
még; néha borzongató az éj hüsse,
tagy is jöhet tán, de a szél, amely
kopasz fák közé markolász: tavaszi
szél.

Tavaszi szél. Megjön most is,
mint minden esztendőben. A termé-
szetnek nem szab határt a haragos, a
vérből és halálban vakká mámoroso-
dott, sikette bódult, érzékietlené
zsibbadt ember. A tavasz felébredt
ime a tesszamai mezőkön friss sir-
hantok felett, elszállt az olasz na-
rancserdőkön át peregve hulló fekete,
bőmbőlő gránátok esőjétől nem riadón
köszöntötte a Doberdo és Karszt
sziklaterméketienséget vérrel öntöző,
a hősívágyban halált termelő tiukat.
Itt van ma fölöttünk és megy-megy
tullasztó, drága, illatozó csókjával a
lengyel mezők, litván síkok felé, a
hol megörvaszja a havat zeg zugas
lövészarkok között, szarítja a pokol-
degetté vált sártengereket, hadd ta-
pouja az utakat vígan győzelemre
vagy vereségre, de mi is, ott is ha-
látra ronano száz meg százezer par-
bakkancs, száz meg százezer legyver.

Száz meg százezer legyver: ez a föld

idei vetése. Országok, határok állnak
fegyverek légióival teletűzködöttén,
mintha megannyi szőlőkaró hadse-
rege lenne, turosa, gonosz szőlőka-
róké, amelyek nyomán vérvörös bor
fakad az emberitőkéből, emberitürk-
ből. Tavaszi szél száll fölöttünk és
megy végigcsókolni ébresztő, zsendü-
lésre, lakadásra, életbecsírázásra szó-
lító ajakkal a messze földeket, lö-
vészárak és sirhalomsor-szántotta ha-
mezőket. A tavaszi szél, amely az
élet első izenetét hozza apró magocs-
kának, kemény barna rügyeknek,
csatakos és merev fekete rögöknek, a
tavaszi szél, amely a természet sze-
relmének kis, játékos, cirógató kül-
dötte, vajjon mit susog bele a fegy-
veresővekbe, ágyutorkokba, milyen
izt lehel a szuronyok vérrozsda he-
gyére, gránátok rideg acémüvelyére?
Mit ébreszt fel a hadak mezőin a ta-
vaszi szél?

A hadak mezőin ébresztget a
tavaszi szél. Tervek forrnak már ré-
gen kemény, elszánt, konok és zord
koponyákban. Koponyákban, amelyek
térképek és számok tölebe hajcva
átfogják az ezer meg ezer kilomé-
tes arcvonalak képét, natártalansá-
gát és a millió meg millió emberélet
egyenkenti jelentéktelenségét. Csak
jöjjon a tavasz — sönajlottak már re-
gen, sokszor, ismételtén a nagy tér-
képek fölött. Csak jöjjon: szaritsón
végig az utakon, amelyek sarra let-
tek addig; seperjen napsugárból font
izzószerű seprővel a hóakarokon, a
melyek sirt, arkot, halmoz és völgyet
egyformán beleptek, gyujson szerel-
mes langot, tavaszi ittasodást: győ-
zelembe szerelmeset, haláltól ittasó-
dól kemény, vaddá edzett, visszakü-

turállanodott szivekbe! Ezért kell a harotérre is a tavasz, a nagy ébresztő.

Es a tavasz, a nagy ébresztő itt van. A föld lehetetlen — mint finom pezsgő-mámor kesernyés fátyolos illata — megérzik a nyoma. A harotereken már csak látszólag alszik a csend. A tavasz uja, a harc tavaszának uja már ébresztget. Valahol — északon-e, délen-e, napkelet felé, vagy nyugaton? Ki tudná? és aki tudná, merné-e mondani? — valahol már lassan felsorakoznak a százazrek, ravaszul fölállnak a tátott toroku ágyuszörnyek, hogy bögve, üvöltve, vért, halált, győzelmet orkánosan lihegve köszöntsek a harcmezők új tavaszát, amelynek első szele már itt tujdogál felénk.

Vita a cimerekérdésről.

(A képviselőház ülése.)

Állásfoglalás.

Budapest, február 18.

A képviselőház mai napirendjén a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmáciaországok egyesített kisebb címerének megállapítása céljából kiküldött regnikoláris bizottság jelentése szerepelt. A jelentés előadója Beöthy László volt, aki ismertette a javaslatot. Az ellenzéki pártok állásfoglalását Apponyi Albert gróf fjelelte ki. Kijelentette, hogy nem fogadja el a javaslatot, mert az ellenség azon a nézeten van, hogy amikor az alapvető intézkedés a korona részéről történt meg, a törvényhozás nem végezhet kiigazító munkát. A felszólalásokra Tisza István gróf miniszterelnök válaszolt.

Beöthy Pál elnök háromnegyedszázadkor megnyitja az ülést. Beöthy László előadó előterjeszti a regnikoláris bizottság jelentését az egyesített kis címer tárgyában. Hivatkozik arra, hogy a Ház a bizottság kiküldésével megszabta az elintézés módjait és a bizottság igyekezett eleget tenni a maga megbízásának. Meg van róla győződve, hogy a Ház helyesebbi fogja a megoldást, amely hivatta van arra, hogy a magyar és horvát testvérnemzetet nemcsak a harotereken, hanem a békében is közelítse egymáshoz. (Elélik helyeslés és taps)

Apponyi Albert gróf a szövetséges ellenzék nevében kijelenti, hogy azokkal az érzelmeikkel és reményekkel, amelyeket az előadó kifejezésre juttatott, teljesen egyetért és ha a kormánynak sikerül közjogi és politikai szempontból a két nemzet együttműködését elősegíteni, ezt az ellenzék egyáltalán nem fogja gátolni. (Elélik helyeslés a Ház minden oldalán.) Ami magát a kérdés lényegét illeti, hangsúlyozza, hogy nehéz ezt a részletekért és az egész címerkérdésről elválasztani, mégis szükségesnek tartja ezt, mert az ellenzék ez idő szerint nem akar a negy probléma megvitatásába belemenni. Az ellenzéknek az az álláspontja, hogy ez a kérdés is csak törvényhozással lett volna rendezhető.

Jogi szempontból teljesen lehetetlen, hogy a királyi rendelet által történt címerrendezés egy részét ize most a törvényhozás előhozza. Tiltakozunk kell az ellen, hogy ilyen fontos kérdést ne egysegesen intézzenek el, mert ennek a részletek az elfogadásával a törvényhozás mintegy rámondja az áment az egészre. Ez nem azt jelenti, hogy mi a Horvát-Szlavonországok által leparaszott címerrel nem akarunk orvosolni. Horvát testvéreink táján tudatára ébrednek annak, hogy az ő politikai jogaik egyedem biztosítása a magyar törvényhozásban rejlik. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Úszinte örömmel ad kifejezést, hogy azok az érzelmeik, amelyek a magyar törvényhozást a hor-

vát testvérnemzet iránt eddig is vezették, most is egyesítik magukban a Ház minden pártját. Azok a megkülönböztetések, amelyeket Apponyi tett a törvényben, vagy rendeletben való rendezésről, inkább elméleti jelentőségűek. Teljes mértékben aláírja azt, hogy a magyar állam címerének megállapítása kizárólag a magyar állam ügye és hogy a parlamentnek elintézését és beteljesítését kell gyakorolni abban az irányban, hogy amennyiben ez a címer az osztrák állam címerével kombináltatik, az együttes felépítését közjogi állásunk megfelelően kidomborodják.

Az aggály, hogy a javaslat elfogadásával a címer ügynek az a részlete, amely a Horvát-Szlavon-Dalmáciát címerrel rendel, fokozottabb közjogi szankciót nyer, nem állhat meg, mert a törvény nem címer állapít meg, hanem csak lehetővé teszi a korona számára egy megteendő címer megállapítását. Azért a megjegyzésért, hogy az előadó javaslatában hibás feltevés jut érvényre, vállalja a felelősséget ezért a szépséghibáért, amely azt hiszi, elenyészik amellett, hogy vegre mégis megtehető módon sikerült rendezni azt a kérdést, amely miniegy ötven esztendő óta nyomáshozólag hatott a monarchiára. Kéri a javaslat elfogadását.

A Ház ezúton a javaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás folyamán az első szakaszról felszólt Polónyi Géza, azután a Ház részleteiben is elfogadta a javaslatot.

Következett a napirend második pontja, a kivételes intézkedésekről szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalása.

U. deon Ádám hibáztatja azt a rendszert, amely a miniszteri uszivisezőknek nem ad modot arra, hogy elégedő szakértelmet szerezzenek, így történik, hogy egyes emberek hozzá nem értése folytán sok a téves intézkedés.

Novák János kifejti, hogy a drágaságnak nem a gazdák, hanem a helytelen természetelés az oka. A kigazdák bajait hangoztatta. Pozsgay Miklós rámutat arra, hogy mekkora része volt az árdragításban a katonai bevásárlásoknak. Az ármaximálást vidékenként igen aránytalannak tartja.

Bathányi Tivadár gróf kifejti, hogy a háború következtében ezeket a kérdéseket nem lehet külön megvitatni. A tárgyalásokat ezért csak ideigleneseknek tekinti. A kormánynak a kivételes hatalom kezelésével olyan széleskörű felhatalmazást kapott, amint a parlamentáris háborús államokban nincsen szokásban. A háborús éveket megszüntetjük delegációk nélkül. Reméli, hogy ezután megszüntetik ezt a kores intézményt. Megállapítja, hogy a kivételes hatalom kezeléséért az egész vonalon a kormány felelős. A kormány intézményei a közlelmezés terén nem állották meg helyüket. Bírálja a sajtó czura tulzásait. A tézede megnyitását sürgeti. Kifogásolja a közlelmezésnél történt előrelépés teljes hiányát.

Elnök javasolja, hogy a vitát szakítsák félbe és felolvassák az interpellációs könyvet, nehogy kedden csupán az interpellációk miatt formális ülést kelljen tartani.

Polónyi Géza: Ez az indítvány házaszabályellenes. Nincs hatvan képviselő jelen, szóval a Ház nem határozatképes. Az ülésnek túl hosszúak, ebédszünetre is szükség van.

Tisza István gróf kifejti, hogy az indítvány nem ellenkezik a házaszabályokkal.

A Ház az indítványt elfogadta. Ülés vége délután három órator.

Oroszország és Montenegró. Berlinből jelentek: A Nationalzeitung jelenti az orosz határról: Az orosz sajtó igen el van keseredve Nikita ellen. Nem tiltolja azt, hogy a további barátság Oroszország és Montenegró között lehetetlen.

Ostromolják a németek Belfort várát.

(Ottenziva Felső-Elzászban.)

Magyarországi híradás.

Zürich, február 18.

Az a körülmény, hogy a németek nagykaliberű ágyukat szállítottak Belfort közelébe, új fordulatot adott a felső-elzászi operációknak. Az Elsgau hermetikus elzárása is a bombázás következményének tulajdonítható.

Belfort bombázása után már az első napon heves tűzérési párbaj indult meg a Lang völgyében, amely az egész napon át tartott. A franciák Rechesi környékéről, a németek pedig Dürlingsdorf felől lövöldöztek a legkülönfélébb kaliberű ágyukból. Bissel és Sept között heves küzdelem keletkezett az előőrök között. A svájci határon lakók azt állítják, hogy ilyen heves ágyuzásra még egyszer sem volt példa. Szerdán és Csütörtökön Altkirch vidékéről két hatalmas detonációt lehetett hallani, amiről arra következtettek, hogy a legnagyobb kaliberű ágyuk működésben vannak. A svájci határ magaslatairól világosan ki lehetett venni az ágyuk elsülésének pillanatában a tellobbanó fényt, ötvenöt másodperc múlva pedig tisztán hallották a detonációt.

Ugyanakkor történt különben először ebben a háborúban, hogy Belfort városát ostromolják, de arra annak, hogy a hatalmas erődítés az elzászi határtól husz kilométernyire állszik. 1914 folyamán kísérletet tettek a bombázásra, de ez a kísérlet nem sikerült, mert az ostromnál használt ágyuk kis kaliberűek voltak. Ugyanakkor azonban, úgy látszik, azok a hatalmas lövegek szerepelnek itt is, amelyek már Dünkirchennél Verdunnál, Compiègnenél és Nancy-nál oly nagy rémületet keltettek. Valószínű, hogy nem a legendás negyvenkettős mozsarak szerepelnek, hanem az osztrák-magyar harminc és fele, valamint harmincyolc centiméteres ágyuk. A „Pays“ munkatársa szerint a lövedékek Belfort városában nagy károkat okoztak. Közlelbbi részleteket ez ideig még nem sikerült megtudnunk.

Az ágyudörgés Felső-Elzászban nemcsak, hogy nem lanyhul el, hanem egyre erősödik. Valószínű, hogy a nyugati hadszíntér eme szakaszán megújulnak teljes erővel az operációk és joggal következtethetünk arra, hogy a régóta remagve várt felső-elzászi német ottenziva végre megkezdődik.

Genf, február 18. Belforti polgárok, akik a legutóbbi bombázás elől idemenekültek, elbeszéltek, hogy a nehéz lövedékek rendszeres pusztítást végeztek a városban. Egész utcasorok megrongálódtak és ötven ház teljesen rombadott. A halottak és sebesültek száma még ismeretlen. A vagyonos osztály Belfortból Lausannába menekült.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Mérnök és Építész Egylet választmányja ma, szombat este 7/7 órator az egylet Központi szállóházi (L. emelet) helyiségeiben több fontos tárgyban választmányi ülést tart. Gyűlés után az egylet tagjai és ez általuk megajvítottak esti 8 órator a Kánya-féle színházi étterem külön helyiségében feszelen vacsorára gyűlnek össze. Pivny Ádám titkár.

Kitchener lord beismeri a mezopotámiai kudarcot.

A közös haditanácsok. — Presszió a semlegesekre.

— Távirati tudósítás. —

London—Genf—Berlin február 18.

London. Kitchener lord a felsőházban bejelentette, hogy Franciaországból és Flandriából az indiai hadosztályokat elszállították. A törökök komolyan törekcsenek Egyiptom megtámadására. Mi megtették védintézkedéseinket, különösen a szennesi megvédésére. A szennesi első támadást megelcsítettük. A kireneik és a tripolizai területen lakó arabok betörései ellen Egyiptom lakosságának hű ragaszkodása hathatós védelmet nyújt. Mezopotámiában támadásnak megakadt. Az ellenség hadállásai sokkalta erősebbek, semhogy azokat elfoglalhattuk volna. A kut el amari csapatok vezére erősítéseket vár. Egy ideig még tarthatja magát.

Anglia kihavaió erőkódése Portugáliában.

Genf. Anella a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik azon, hogy Portugáliát aktív beavatkozásra kénysszerítse. A portugál köztársaság kormánya hajlandó is erre, azonban nem lehet semmiféle elhatározó lépést ebben az irányban, mert a belső nyugtalanság megakadályoz minden külső akciót. Az a feltűnő intézkedés, hogy a portugál kormány rendeletet bocsátott ki a szállítóhajók rekvizitálására vonatkozólag, arra magyarázható, hogy Angliának arra a néhány német hajóra táj a foga, amelyek Portugáliánál köthetnek. Machado elnök játékszer az angolok kezében de még sem lehet Portugáliának háborút üzenni Anella ellenségeinek, mert abban a pillanatban a tea lapnagó és néhanapián fellobbanó forradalmi láng, nyílt lázadásra felül, amely elcsőpörné a mai rendszert. A Kölnische Zeitung néhány nappal ezelőtt írtékes helyről nyert információ alapján felfedte ezeket az indokokat, amelyek a hajórekvizitációs rendeletet kikényszeríték és kijelenté, hogy jó lesz vigyázni!

A négyes szövetség legfőbb közös tanácsai.

Chiasso. A Messagero, amely a francia kormány olasz féléhivatalosa, a köv híresket írja: Briand azt akarja, hogy Párisban összehívjon a négyes szövetség legfőbb tanácsa, amely az entente nagy követeléseiből alakítanak meg és a melyen a francia külügyminiszter elcsőköne. Ez a testület periodikus üléseket tartana, am helyről tíz nappal előbb értesítések az egyes kormányokat, hogy a tanácskozára szolgáló anyagukat előterjeszthessék. Ha a tanács egységes elhatározásra jut, akkor ennek a határozatnak végrehajtásával a Párisban lévő legfelsőbb közös haditanácsot bízzák meg. Természetes, hogy ha ebben a tervben meggyeznek a négyes szövetség kormányai, akkor egyértelműen el kell ismerniök, hogy nincs külön francia, olasz, orosz és angol háború, hanem közös a szövetségesek háborúja létezik, amely közös harcra és közös áldozatot követel. Miután a szövetség minden egyes tagja biztosítja saját frontját, becsületesen be kell vallania, hogy mennyi fellelges katonái és hadiszereit rendelkezik. Csakúgy nyen körülmények között bejelenthető a legfelsőbb haditanács hivatalos

Cadorna beleegyezett a balkáni akcióba.

Bukarest. A „L. Independance Roumaine” értesítése szerint Cadorna vezérkari tónök beleegyezett abba, hogy a Balkanon az olasz seregek részvegyenek az entente akcióiban.

Francia tábornok Cadornához.

Páris. Az Oeuvrben Verro tábornok kéri Cadornát, hogy az olasz sereg maradjon meg az Isonzó-fronton, mert ha az ellenség itt áttör, az olasz hadipar élcskamráját, Lombardiát ki kellene üríteni.

Egy volt aradi szerkesztő halála.

(Schröder Béla pályája.)

Arad, február 18.

Változatos, érdekességeiben és izgalmasban bővelkedő újságírói pályára ért véget Budapest, Schröder Bélaé, a volt aradi lap szerkesztőnek hirtelen történt elhunytával. Tehetséges, szines tollú és éles szemű zurnaliszta volt, de belém vére, könnyen lobbanó temperamentuma sok összekötésbe sodorta és gyakran késztette arra, hogy lapot, állomást, kisadót cseréljen.

Budapesten újságírókodott, amikor Aradra az Arad és Vidéke szerkesztőségnek hívták meg. Nagy ambícióval kezdett hozzá, de szenvedélyes természete és lapjának egyre sűrűbbé váló politikai révén kálománysággal, aítérel egyre szaporodtak. Ezek némelyikéről, azok körülményeiről ma is beszélnek. Az Arad és Vidékétől megválva, esetiápot próbált alapítani Aradi Népújság címmel, amely azonban nem sokáig tudott továbbélni.

Azután elszármazott Aradról és egy egész sor vidéki városban keresztül — Békésgyula, Mohács, Kisújlak, Jászberény, sőtöbbször — vitte az élet útját, a melyekben szerkesztőségek felállítását vállalt. Mindenütt lelkes programokkal köszöntött be és új, a helyi hatóságokkal, vagy társadalmi egyéniségekkel vívott újságharc után keserűséggel távozott.

Közben egy regényt is írt: A hazugságok városa címmel, a mely, könnyen fészkeszereget aradi vonatkozásai révén itt meglepetés történetet keltett. A regény azok körében is eleven fogadtatásra talált, a kik annak eszélését nem értették meg, a minék jelszót két kiadás is ért meg.

A vidéki szerkesztőségében hányatott élete után elhatározta, hogy új sorsra kezd és kivándorolt Kármint Hamburgba és ott kiköltözött, majd a németországi akcióba, hogy meggyőződjék a legelővetszere lap színián hogyan legyen módjában megírni. Azután Argentínába ment és tapasztalatait igen érdekes cikkekkel közzétette.

De az amerikai élet se tudta tartósan lekötni. Hazajött és budapesti újságíró lett. Az utolsó idejében hirtelen rájött, a helyi körökben sok ercsétségge, eleven meggyőző képességei fogadta csöze írtai valót.

A halálüzenetéből kitalálni lehet. Tíz nap e.ót vonult be; legcsap szívroága, a mely legcsap kelti volt, a mely, a mely, a mely

Offenzívába lép az entente Szalonikinél.

— Folynak a csapatevitások. — Olasz beavatkozás Romania kedveert. —

Távirati tudósítás.

Athén—Szófia—Bern, február 18.

Szófia. Az angolok és a franciák Dramanál nagy csapatmozdulatokat hajtanak végre támadások előkészítésére.

Bern. A Gazette del Popolo-nak táviratozzák Szalonikiból: Jo torrasból származó hírek szerint a nemet csapatok legnagyobb részét a görög határtól a front egyéb helyeire vezényelték, azonban sok nemet tiszt maradt ott a bolgar hadsereg irányítására. A központi hataimnak es szövetségesek hadereje a makedonai fronton nem haladja meg a 200 000 embert, míg a mar Szalonikiban lévő entente-csapatok száma negyedmilliónyi. A reorganizált szerb hadsereg legközelebb Szalonikiba fog érkezni, valamint odaküldték azt a 86 hegyi ágyút is, amelyet a szerbeknek visszavonulásuk alkalmával sikerült megmenteniök. A haderek nyen aranya mellett nem valószínű, hogy a központi hataimnak támadása gondoljanak a legközelebbi időben, azonban nagyon is lehetséges, hogy az entente kezzi meg az offenzívát.

Harmincöt ezer szerb erősíti Szalonikit.

Bern. A Temps szalonikii tudósítója táviratozza: A szalonikii védelmi hadállások megerősítését egyre folytatják. 35.000 szerb menekült dolgozik éjjel-nappal lövészárkok készítésén. A görög katonai szakértők, akik meglekintettek a védelmi vonalakat, azt állítják, hogy ezeket nehezen lehet megvívni. Véleményük szerint csak egy félmillió hadsereg és megfelelő tüzérség bírna Szalonikiba nyomulni és még abban az esetben is, ha az entente többé semmi megerősítést nem kap, hónapokig védheti Szalonikit. A szövetséges főparancsnokság új vasuti vonalat épített Topcsinból a legelőreteltebb lövészárkokhoz, valamint új szárnyat létesített a vardari fővonalon. A francia csapatok által a Vardar jobbparján legújabbán elfoglalt terület Jenidze—Vardar és Veria között van a szaloniki—monasztrai vonalon.

Az entente-sereg csapateltolása.

Becs. A „Nouvelles Wiener Tagblatt” tudósítója jelenté Szófiából: Dramából érkező jelentések szerint az angolok és franciák frontszárnyakon es patellatásokat vezeték, hogy Kuzunál ne kellen harcra bocsátkozniök. A 9. angol ezred Horiasban tekezik, a 75. regiment Aivalosba van. Dant, Akbunar es Baltes községeket áldriteték. Chalkidiken az angolok ercsései vonasik mellett, a Lajdan-tóti Szaoszig az Orphan óóó mellett a visszavonulásra utakat építettek.

Entente hazudozás bolgar—szerb demetargyalásokról.

Szófia. Egy entente diplomata a görög sajtóban azt a hírt terjeszti, hogy az angolok és franciák a Babuna szorosból való visszavonulásukkor, a mielőtt magyart az új a bol-

gárok számára Monasztir felé, a stockholmi orosz követ Sassanow megbízásából Szerbia érdekében az ottani bolgár ügyvivőnek javaslatot tett béketárgyalások megnyitására. A javaslatok formális tárgyalásokhoz vezettek, ámde a bolgárok bejelentették igényüket a görög Makedóniában levő Florinára. Bejelentették a bolgárok továbbá azt is, hogy jelenleg a monarchiával tárgyalnak Monasztirról. A szótiai Tavirati Irodát felhatalmazták ezeknek az állítólagos tárgyalásokról szóló híreknek, amelyeknek kizárólag az a céljuk, hogy Bulgária és szomszédai közt bizalmatlanságot keltsenek, a leghatározottabban való megcáfolására.

Maro a levegőben.

Szaloniki. Strumicát tizenhárom francia repülő bombázta. A repülők szeszötvennyolc bombát dobtak le.

Kopenhaga. A február hatodik Zeppelin támadás alkalmával megsérült és utóbb elsüllyedt a Carolina kis angol cirkáló.

Olasz beavatkozás — Románia oszabítására.

Bern. A „Popolo d'Italia“ követeli, hogy Olaszország interveniáljon Szalonikiben, mert csak így várható, hogy Románia is a szövetségesekhez csatlakozik. A lap azt írja, hogy a legutóbbi balkáni események új presztízt kölcsönöztek Ausztria-Magyarországnak és hogy a bolgárok a Fekete-tengertől egész Albániáig kiterjesztették országuk határát.

Az a balkáni hegemonia, amelyet Románia a bukaresti egyezség után elért, egyszeriben eltűnt. Az ententé Románia csatlakozásával 700,000 új harcost nyerne. Hogy ezt biztosíthassák maguknak a szövetségesek, Romániának nagy katonai és politikai engedményeket kellene tenni. Romániának Besszarábia románlakta részeire vonatkozó nemzeti aspirációja teljesen jogos és a pétervári kormánynak hozzá is kellene ehhez járulnia. Ez az engedmény összefüzné Romániát Oroszországgal.

Csak erős offenzíva bírhatná rá Romániát az engedményeken kívül, hogy a szövetségesekhez csatlakozzon. Mivel Franciaország nem képes több katonát küldeni Szalonikiba, Anglia és Olaszország köteles 3-400,000 katonát partraszállítani Szalonikiba. Hami felvonulunk azután a Duna felé, akkor bizonyos, hogy magunkkal ragadjuk a román hadsereget is.

A franciák a központi hatalmak előkészületeiről.

Bukarest. Az Universal jelenté Párisból: A Le Temps legutóbbi száma vezércikkben foglalkozik az entente-áramok szaloniki hadseregének helyzetével. A cikk megállapítja, hogy az ententének pozíciói egyelőre bevehetetlenek (1) és valószínűleg ilyen a valóban olasz hadsereg helyzete is. Azonban, ha bevárják, míg a központi hatalmak minden rendelkezésére álló haderejüket a Szaloniki ellen való támadásra koncentrálnak, a vasutakat és utakat helyrehozzák, hogy nehéz tüzérségük, Szaloniki előtt felvonultatassák és megtelepedjenek az állításnak, úgy már könnyen bevezethető lesznek az entente csapatai legveszélyesebb lenne, ha az

entente összevonná hadseregeit és megtámadná a Monastir-Doiran vonalat, akkor legalább megtudnák, hogy milyen erő áll voltaképpen velünk szemben.

Az Universal megjegyzi, hogy ez a cikk feltűnően jellemzi az ideges francia hangulatot.

A Vardar hidak megszállása.

Szaloniki. A franciák megszállták a Vardar valamennyi hidját. A görögök a Topcsintól a torkolatig teljes egészében szállításra kényszerítettek meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Odry Árpád vendégfelléptével rendszeres helyaráttal „Három testőr“.

Odry Árpád vendégjátéka.

Arad, február 18

Rosenkranz és Gúldenstern! . . . Kettős eszengettyű-szó a jókora függönye előtt. Rég hallott kacagás inceskedik velünk, derűs mosolygás röpköd a pádsorok között a könnyű pillangóként ül le boldogan az ajkak szögletén . . . Be kedves dolog is a két vidám név mögött emlékezni és feledni is; emlékezni az elmúlt magyar színészek egyik legnagyobb alakjára, ki a nagyszerű darab aranyos humorában oly sokszor furdott s furdotta meg a régi Nemzeti Színház jólelkű publikumát . . . be jól is esik emlékezni Nádasira s jól esik a kedves történet lehitinéseid levegőjében elfelejteni a mai varázsváros idők mindent összedöntő tragikumát. Aradon két éve nem játszották, a Nemzeti Színházban csak nem régen elevenítették föl a pompás vigjátékot — talán éppen az Odry Árpád kedvéért. A „leggavallérabb színész“-nek egyenes és méltó utóda ő. Művészetének teljében ma a legszebb színészi feladatok megoldására hivatott; tudatos és tanult fő, nagy kulturák avatott ismerője, nagy hagyományok őrzője s gondolkodásában mégis egészen modern. Művész, csak úgy leust nagygyű, ha elmúlt idők és eszmék kohójában áttört lelte a jelen eszményeit sugározza ki: Odry Árpád művészi alakításán senki sem vehette észre, hogy régi hangoknak, rég elfakult mosolyoknak, rég elhangzott kacagásoknak a predikátora volt.

Ellenkezőleg: új volt a hangja, frissek a színei s az ő egyéniségén keresztül olyanná lett a színmű, mint a régi háta, amelyre új hurokat rakott az avatott kéz . . .

Zádor Lionka volt a partnere. Olyan volt, mint a friss must, amely torrásában erejét próbátgatja, temperamentumos és értékes, minden reményre jogosít. Kis szerepben is tűndöklött H. Harmath Józsa kristálytisztá művésze. Hátsólatnok voltunk, ha megleledkez-nénk Delli Lajosról, aki pompás figurát rajzolt a Schmelich Justus alakjáról s Járairól, ki a mai estét kedvesebb estéi közé számíthatja. Várna, mint mindig, ma is kiűnő volt, A rendezés munkáját Szenaurey végezte nagyra jól.

Z. A.

* Bedeus Bella bárónő hangversenye. Bedeus Bella bárónő a becsi udvari Operaház pártfogolt anekesnője, aki most Nagyszébenben és Brassóban hangversenyzett igen nagy sikerrel, melyet visszafelé Bessze, Aradon is énekel. A művésznő az aradi közönséget már eddigi fellépéseivel magabiztosította és önálló hangversenye iránt annál is inkább fokozott érdeklődés nyilatkozik, mert a bárónő az est

tiszta jövedelméből az aradi ezredek hadiöze-gyeinek és árváinak javára kíván juttatni tekintélyes részt. A harminchármasok, a 28-as vadászok, a Hadik-huszárok, az aradi honvédek és honvédhuszárok elesett hőseit sirató családok látják hasznát Bedeus Bella bárónő művészetének. A bárónő hangversenye az eddigi diszpozíciók szerint március elsején lesz a kulturpalotában. A hangverseny jegyeinek árusítását legközelebb megkezdik.

* A színház hírei. Berky Lili újabb vendégfellépése. A társulatnak sikerült Berky Lilivel újabb megállapodásra jutni úgy, hogy az aradiak ünnepeit vendégprimadonnája már vasárnap folytatja diadalmas fellépéseinek sorozatát. Vasárnap délután fél 4 órakor Berky Lili felléptével „A bájos ismeretlen“ nagy operett van műsoron, este pedig fél 8 órakor Berky Lili felléptével „A Tolonc“ kerül színpadra. Ezenkívül hétfő, kedd és szerdán játszik még Berky Lili „A leányvásár“, „Eva“ operettekben, és utolsó fellépésnek még egyszer meg-s-méli „A kisasszony férje“ vigjátékot, a melyhez sokan nem tudtak már jegyet kapni. — Odry Árpád szombaton lép föl másodszor Hecceg Ferenc kitűnő vigjátékában, a „Három testőr“-ben, ez a darab, a mely csup. humor és hangulat, hosszú pihenés után kerül színpadra először. — Itjusági és népies előadás. Szombat délután fél 4 órakor mersékeit neyarakkal „Az arany ember“ kerül színpadra, mely a nagy közönséget ep úgy érdekli, mint az újuságot.

* Tamarai kastély titka. (Drámai szenzáció az Urániában.) A színház tegnapi bemutatója a siker teljes jegyében folyt le. Mint minden kép, melyben a szerelem játssza a főszerepet, úgy ez a dráma is eseményével közel-férkőzik a nézők szívéhez és ez okozta azt, hogy a drámai bonyodalomnak fortagjai közepette is megnyúlást és fűdülést szerzett a szerelemnek mindent megbontó hatalma és ereje. Kiváló rendezés, elsőrangú művészek tökéletes játéka biztosítja ezenfelül azt, hogy a néző igényei is kielégítettnek és az együttesen váltotta ki azt a meleg elismerést, melyly a közönség a műsornak adózott. A műsor második része „György és Györgyike“ mely kedves és ötletes jeleneteivel az évad legelső vigjátékai közé tartozik. — Therese Raquin, Zola Emil világhíres regénye, mely egy német film-gyár feldolgozásával most kezdi meg hódító körútját az Uránia legközelebbi bemutatója.

* A B. Szalay Aranka — Békefi Pál-féle zeneintézet (Szabadság-tér 7. H. em.) jótékony-célú növendék-hangversenyei iránt, élénk érdeklődés mutatkozik. Aradvármegye népszerű és kedvelt főispánja is megígérte, hogy jelen lesz. Továbbá több zenebarát, kik figyelemmel kísérik a kitűnő iskola vezetőinek működését.

* Berky Lili az Apollóban. (A legújabb magyar film premierje.) Rendkívül nagyszámú érdeklő közönség jelenlétében mutatta be ma este az Apolló-színház Janovics Jenő dr. kolozsvári színikazgató „Havasi Magdolna“ című színművét. Egy román parasztlány története a Havasi Magdolna. Egy parasztlányé, akit az élet mérhetetlen vihára úri környezetébe vet, ahol ő maga is kiművelődik. E különös sor-nak azonban nagy az ára: a Havasi Magdolna csatlóva ér vissza a tisztá és sugaras hegyi tájra és családja tragédiája kiseri a sírba. Magdolna, bájos és gyöngéd jelenetekkel telt színdarab ez, igazi költő munkája, amelyben a Proja-típusok ma már viagrászóló nevű művésznője, Berky Lili alakításai közül a legmélyebbet, legmegragzóbbat, legdusabb skaláját adja. Partnere Varkonyi Mihály, ez a tehetség-gel tele új színesz. Az Apolló publikuma való-sággal ünnepezte Berky Lilit s maga a darab is nagy sikert aratott. Még szombaton és vasárnap kerül bemutatásra a „Havasi Magdolna.“

* Lehár nagy zeneműve az Apollóban. Arad egész társadalmá nagy érdeklődéssel várja „A rezervista kated“ hetfoli premierjét. Lehár dallamos muzsikája rendkívül érdekessé teszi a monumentális képet, a melyben a harcosi tompogások egész sorát lát-nakjuk.

Fontos tudnivalók az öreg népfelkelőknek és a felmentetteknek.

— Az egyszerű sárga karpaszomány. — A felmentések késedelmes elintézése. — Behívják-e a felmentetteket? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Mínél jobban közeledik az öreg népfelkelők bevonulásának napja, annál nagyobb izgalmossal tárgyalják a velük történendő eseményeket. Különösen azok lótnak-futnak, akik valamely jogcímmel felmentési folyamodást nyújtottak be s a döntés még nem érkezett be, továbbá azok, akik karpaszományt szeretnének kapni. Ebben a tekintetben a közönség teljesen tájékozatlan, mert nálunk a legfontosabb rendeleteket se igen szokta a publikum elolvasni, még kevésbé tarthatja tehet be.

Illetékes helyről szerzett információ alapján az Aradi Közlöny a következőkben foglalja össze az e tárgyra vonatkozó fontosabb tudnivalókat.

Az illetékes minisztériumokba rendkívül nagy számmal nyújtottak be felmentési folyamodványokat. A minisztériumokban a személyzet elégtelensége következtében szorítottan lassan tudják elintézni a felmentési ügyeket. A lassúságot az is növeli, hogy az illetékes fórumok bémulatos pedantériával és csodás lelkiismeretességgel vizsgálják meg minden adatot. Ez az oka annak, hogy most még mindig olyan felmentési ügyek elintézése van folyamatban, amelyek a múlt évi szeptember, október hónapokban kerültek fel a minisztériumokba. A később érkezett folyamodványok elintézése talán nem is fejeződik be a bevonulás napjáig. Kivételt képeznek azok a felmentések, amelyek sürgős elintézése elsőrendű hadászati érdekből halasztást nem tűr. Sokan azt hiszik, hogy a menyiben felmentési ügyük a bevonulás napjára nincs elintézve, akkor ők nem kötelesek bevonulni, hanem polgári foglalkozásukban várhatják a miniszteri határozat kézbesítését. Ez a hiedelem tévedésen alapszik. Ehhez csak azoknak van joguk, akik olyan üzemeknél dolgoznak, amelyek oirekt a hadsereg számára szállítanak a minisztériumtól nyert megbízás alapján, vagy pedig az őket alkalmazó vállalat, mint közüzem, be van jegyezve a hadügyminisztériumban. Amennyiben azonban a fontosabb gazdasági üzemek vezetői, vagy alkalmazottai hatóságilag igazolni tudják, hogy felmentési ügyük hosszabb idő óta áll elintézés alatt és alapos remény van a szolgálattól való mentesítésükre, akkor az illetékes csapatparancsnokok szabadságot adhatnak nekik addig, amíg felmentésük megérkezik a minisztériumból.

A különböző hatóságok azt panaszozták a honvédelmi miniszternek, hogy a felmentési határozatokat a legtöbb csapatparancsnokság késedelmesen fogadatosítja és emiatt az, akit három hónapra mentettek fel, még tölthet a polgári foglalkozásánál néhány hetet. Ennek oka az, hogy a különböző csapatparancsnokságoknál késedelmesen intézik el a miniszteri határozatokat fogadatosítását és várnak, amíg a felmentett személyt beoszthatják a menetszámba. Ez mindenesetre tiszteltreméltó katonai szempont, azonban a honvédelmi miniszter tetszését nem nyerte meg. A miniszter ugyanis a napokban rendeletileg utasította a csapatparancsnokságokat, hogy a felmentési határozatokat késedelem nélkül intézzék el és

ha valamely hatóság kijelenti, hogy a fontosabb állásban lévő egyén felmentése a honvédelmi minisztériumban már megtörtént s csak a határozat expedálása késik, akkor az illető egyént még a menetszámból is ki kell venni, ha már előbb be is volt oda osztva.

A 43-50 éves népfelkelők karpaszomány viselése körül is sok vita támadt. A honvédelmi miniszter erre vonatkozó legutóbbi rendelkezésének lényege a következő: az, akinek nincs is meg a megfelelő iskolai képzettsége, azért igényt tarthat az egyszerű sárga karpaszományra, ha valamely nagyobb földbirtok vezetője, intézője; nagyobb cégnek tulajdonosa, tekintélyesebb város, vagy kereskedő, törvényhatósági bizottság tagja, kereskedelmi és iparkamarai tag, nagyobb hivatal önálló régi vezetője, a közélet jelesebb szereplője; aki kiválóbb művészi sikereket ért el. Az említett körülményeket okmánnyal kell igazolni és ennek birtokában a bevonulás alkalmával szóbelileg kérendő a karpaszomány az illetékes pótzászlóeli parancsnokságtól. Az egyszerű sárga karpaszomány megtagadása miatt a honvédelmi parancsnoksághoz, végső fokon pedig a honvédelmi miniszterhez lehet telebbezni. Az ilyen karpaszomány nem jogosít fel a tisztviselői részvételre, hanem csak különleges elbánásra ad alapot.

Sokat beszélnek most a felmentések visszavonásáról is. Ez így általánosságban Magyarországon nem aktuális még. Egyelőre csak a hadüzemek szakmunkásait rostálták meg, s akik lehetett, azt jól munkacserével pótolták. A más foglalkozású felmentettek fölülbírálata csak hónapok múlva fog megtörténni és egyelőre talán csak 32 évig hívják be a nem okvetlen nélkülözhető egyéneket.

Tárgyalások a kiegyezésről.
Bécsből jelentik: Ausztria és Magyarország gazdasági kiegyezéséről és a monarchiának Németországgal való gazdasági viszonyáról holnap tanácskozásokat tartanak, miért is Tisza István, gróf, Teleszky, Harakanyi és Ghulanyi ma este Bécsbe utaztak.

A cseh katonák szegedi viselkedése. Budapestről jelentik: Kelemen Béla ma interpellációt jegyzett be a cseh katonák szegedi viselkedéséről. Az ülés folyamán Tisza István gróf és Beöthy Pál hosszasan tanácskoztak Kelemennel. A tárgyalások eredménye, az, hogy Kelemen az interpellációját törölte.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Kémek és boszorkányok.

(A háborus rémregény irodalom.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 18.

„Kémek és boszorkányok” cím alatt Fritz Engel a Berliner Tageblatt hasábjain a következő érdekes cikket írja a háborus ponyvairodalomról:

— Már 1910-ben mozgalom indult meg Németországban a ponyvairodalom ellen, amely főleg az ifjuságra veti ki hálóját. Nyilvános beszédek hangzottak el, majd kiállítás rendeztek a ponyvairodalomból, amely lerántotta a leplet a sötét machinációról. Az erős támadásnak meg volt az az üdvös hatása, hogy a ponyvatüzek kiadása megszűnt jó üzlet lenni, négy év alatt forgalmuk tíz millió márkával ment vissza. A háboru azonban megint felvirágoztatta ezt az üzletet. A kiadó urak ugyancsak gondoltak, hogy ki ér rá háboru idején irodalmi izlés-analizissal toglalkozni? És azután, ott volt a nemzetiszinű zászló, amelybe batakározhattak. Hisz nem akartak semmi mást, mint a német és osztrák-magyar vitézség példáit a nép körében elterjeszteni — darabját tizenöt fillért.

De várakozás ellenére még háboru idején is volt idő arra, hogy a vállalkozók piszkos körmeire tekintsenek. Hatóságaink rájöttek arra, hogy a nemzeti érzést itt piszkos üzletekre használják fel. Elő volt a siettini kormányhatóság, amely erre a veszedelemre felhívta a szülők és tanítók figyelmét, követte őt a kassai katonai parancsnokság, majd még több forumunk.

Előtem fekszik néhány ilyen füzet, amelyeknek már külsője is elárulja a ponyvairodalmat, kiadjuk pedig ugyanazok, akik annak idején Nick Carterrel és társával ajándékozták meg az emberiséget. Mindegyik füzet „önmagában teljesen egész” de természetesen mindegyikben van célzás előbbi, vagy későbbi füzetekre, ügyes spekulációval a diákok megvakarított filléreire. A tartalom legizgalmasabb jelenetét ábrázolja a címkép „E pillanatban a vitéz hadnagy ököcsapás súlya alatt roskadt össze.” Kitűnően lehet látni az ököcsapást, amely alatt a vitéz hadnagy összeroskadt. A szerzők, a kik a kiadókkal együtt a hazafiasság e franktíró-mesterségét űzik, legnagyobb részt jól hangzó nevet viselnek. „Mohr Adrián dr.” ur ezen kívül még azt állítja, hogy „Dononi kém”-jét hivatalos források alapján írta. A ponyvairodalom minden fo mája teléled: az indiánus, a rabló és detektív történetek. Csakhogy most katonáink azok, akik az indiánok ösvényeit járják, most fontos okmányokkal utazó diplomaták azok, akik rablók kezeibe esnek s Nat Pinkerton szimatoló orrát és el nem koptatható hidegvérűséget a kémildözők ökölték.

Nehéz megállapítani, hogy ezek a füzetek mit támadnak meg inkább: az izlést, vagy a lelket, az ifjuság eszázó esztétikai, vagy etikai érzését-e? Az egyiket ép oly brutális nyersséggel támadják meg, mint a másikat s az irodalom e tájának „harmonijája” ép aoban rejlik, hogy a képzelhető legrosszabb anyagot a képzelhető legrosszabb stílusban nyújtja. Csak egy füzetet említek fel például a mar beültött, de beültetésig tíz füzetet megért „Kémek” című gyűjteményből, amelyet a Mignon kiadótársaság adott ki Drezdában. A tízedik füzet címe: „A kurenyi szorosban.”

A történet a „utkos törvényszék” ülésével kezdődik Berlin egyik külvárosában. Nemzet-

közi kémek jönnek itt össze, akik „arcuk nagyobb felét fehér álarccal takarják el. Fehér asztal mellett ülnek, amelynek csak egy része van feketére festve. Ott ül az elnök. Arról van szó, hogy megbüntessék Nastew spiont, akinek az lett volna a feladata, hogy egy titkos állami távirat szövegét megszerezze, de őt meg tudta ebben akadályozni a „sima arcu ember.“ Beszéd közben az elnök az előzményeket említ. Jegyzet: „Az említettek a „Kémek“ 9. tüzete ismerteti nagyon vonzó módon.“ Itélethozatalra kerül a sor. „Hozzák be a fehér pálcákat“ nem a bűns megfenyítése céljából. A pálcákat eltörlik Nastew felett annak jeléül, hogy halálnak szánták. A „testvérek“ egyikére hárul a feladat, hogy Nastew-val elegánsan berendezett vidéki lakásán végezzen. Mérget önt két teáscsésze közül az egyikbe. De most jól vigyázzatok: egy gépezet segítségével az asztalka föl fordulatot tesz tengelye körül. A hóhér kijssza a mérgezett teát, Nastew az ártalmatlant. „A hulla? — mondja Nastew — Hm, maju távollétemben elviszi a rendőrség.“

De ezek csak a kis, a szimpatikus eltekusok. Ezután jönnek csak a nagyok. Nastew ugyanis nem is Nastew. Nastew és „a sima arcu ember“ azonosak egymással. A „sima arcu ember“ ugyanis miniatúr Nastewt rég el-tette láb alól, annak maszkjában belopózott a nemzetközi kém-központba, hogy megismerje a kémek németellenes terveit és hogy keresztelje azokat. Különböztet, ami a szellemét erejét és ravasságát illeti. Még egy miniszter is elismeri róla: „Rendkívüli ember! Mi lenne a becstelen szövetséges hatalmaktól az ő segítsége nélkül.“

Az ülésen hallotta, hogy egy osztrák kurirt, aki nagyon jelentős aktákat visz mappájában, Szerbiában törbe akarják oszlatni. Szóval a hulla, hm, ott marad. „A sima képű embernek“ sürgősen a Balkánra kell utaznia. Most a „Gyertyatartó titka“ című fejezet következik. Hősünk a kurényi (?) szorosban vad hegylakókkal kerül érintkezésbe, akik mind arra törekcsenek, hogy a kurirt tönkretegyék. Bevezetik a „hagyti boszorkány“ műhelyébe, aki a főhatalom. „A boszorkány három lábú széken ült, amely előtt egy koponya világított.“ De ez mind nem veszi el hősünk bátorságát. Felismerik a egy gyertyatartó segítségével meg akarják ölteni. Ez a gyertyatartó ugyanis, ha a gyertya bizonyos pontig leég, vadul lövöldöz maga körül. De a „sima képű ember“ rájön erre a szerelétréméltó gyilkolószerszámot üldözni ellen használja fel. Aztán maga is rátámad üldözésre, különösen a németgyűlölő „Ivo“ spionra. „Megfogta nyakát, amely ebben a pillanatban nagyot ropant. Kitérte csigolyáját a koponyáját elfordította.“ Azután megöli a boszorkányt is, feltölti ruháit, maga ül a helyére — lásd a címlapot — s ebben az állítólagosban sikerül neki rövid idő alatt a központi hatalmak kémkedő ellenfeleit megölni a kurirt aktáival együtt megmenteni. Befejezés: a sima képű ember gyorsan eltűnik, új nyomot pillant meg. (Erről következő tüzetszövegben.)

Ez csak rövid kivonatolása a ponyvairodalom egyik undorító termékének. Akinek kedve van, még nevetget is rajta.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír-lap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a táborba minden aradi katonának olvassa.

Elveszi a balkéz, amit adott a jobb.

— Lisztáremelés deficit fedezésére. — A burgonya is drágább lesz. — Az élelmezési üzlet hiánya. — A tejinség csökkentése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18

Nem vonhatja senki sem kétségbe, hogy Arad város nem adta tanujelét szociális lelkiismerete felismerésének. A közlelmezési akció alap gondolata és stílusa határozottan nagy arányú és imponáló szociális érzékre vált. Az akció anyagi eredménye, a tárgyilagossá kritika megvilágítása mellett, a tekintélyesnek látszó deficit ellenére sem lesújtó és nem olyan, hogy az akció abba hagyására készíthetné a törvényhatóságot. Az első nagy teherpróbája volt ez a magasabb rendű közigazgatási művészetnek, amelyet egy világégés kelts közepén kellett inaugurálni. Ha voltak hibák, menthetők a cél nagyságával és menthetők az egyszerű felbukkant nagy problémák ujszerűségével. Azonban, ami áll a műtér, azzal nem lehet szépitgetni a jelent és nem szabad a bal kézzel lerontani azt, amit a város a jobb kezével felépített.

Most, mert deficitje van az élelmezési akciónak, nem szabad drágábbá tenni a lisztet. A közlelmezési bizottság ma Kintzig János főispán elnöklésével tartott ülésben ugyanis azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a lisztrekválás, összeírás és a kenyérjegyekkel járó kiadásokat miként számolják el. A miniszteri rendelet megengedi, hogy a város a költségei fedezésére a liszt-árakat emelje. Aradnak körülbelül tizenhatezer korona kiadása volt az említett címen és ha egy fillérrel emelnék a liszt kilóját, akkor még az említett összegben kívül más hiányt is tudna pótolni. A bizottság tagjai nem fogadták orszátlan tetezőssel Lócs Rezső helyettes polgármesternek ezt a propezióját, mert nem is igazságos, hogy ma az a szegény ember, aki a liszt-hiány miatt, kénytelen 84 filléres kenyeret enni, drágábban fizesse a lisztet. Ez nem szociális gondoskodás. Ezt a kiadást pótdóval szabad csak fedezni, mert a pótdóti fizető jobban elbirja a csekély emelést, mint a szegény ember a kenyérdrágítást. Főni lehet attól is, hogy a város egy filléres emelése a gyakorlatban legalább 3-4 fillért jelent és az sem igazságos, hogy a lisztnagykereskedők még nagyobb haszonhoz jussanak a város lisztje révén, noha semmivel sem lesz több kiadásuk.

A bizottság hosszabb vita után úgy határozott, hogy a lisztár emelést javasolja a tanácsnak, de reá bizza, hogy végezzen számításokat és úgy kalkuláljon, hogy a kenyér liszt ára ne változzék, hanem terhelje meg a főző és nullás lisztet, amely ma már szintén nem luxus cikk.

A burgonya maximális árának megállapítása is vitára adott okot. Varyassy Lajos polgármester legutóbb kiadott rendeletével a burgonyát március végéig, ötven kilón felüli mennyiségben 18 és fél 14 fillérben, azon alul 14 és fél 15 fillérben maximálta kilónként. Az aradi kereskedelmi és iparkamara átiratott intézett a közlelmezési bizottsághoz, amelyben figyelmezteti, hogy a burgonya el fogja kerülni Aradot, ha az árak ilyen alacsonyok, mert a kereskedőnek többbe kerül az áru, mint amilyen az aradi detail ár. Hivatkozik a kamara a fővárosi és temesvári árakra és figyelmezteti a bizottságot, hogy ha nem nyitja ki

Temesvárral egy magasságra az árt, akkor a burgonya ennek piacát keresi fel.

A bizottság az érvek hatása alatt arra kéri a polgármestert, hogy változtassa meg rendeletét és a burgonya maximális árát: február 29-éig terjedő időre 17-19 fillérben, március hónapra pedig 18-20 fillérben állapítsa meg.

Gondoskodik a bizottság a tej inség enyhítéséről is. Rendelt kipróbált, rendkívüli ízletes tejkonzervet. Ennek ötszáz grammjából 3 liter tejet lehet készíteni és a cukrozott tej literje ötven fillérbe kerül.

A gáji gazdák azt kéri, hogy a napi 400 gramm kenyéradagot emeljék legalább egy kilóra, de a bizottság sajnálatlial elutasította a kérést, mert a kormány ehhez nem járul hozzá. Sándor János belügyminiszter a legutóbb tartott értekezleten kijelentette, hogy a gazdáknak nincs okuk panaszra, mert ők kapják a legnagyobb karé kenyeret az országban.

A korpaközpont természetesen korpát nem ad, hanem malombükkönyt hajlandó lovak takarmányozására kiutalni. Kintzig főispán azt mondotta, hogy ezt a keserű takarmányt a ló nem eszi és ezért jó lenne, ha a város Mezőhegyesen földmélaszt igyekeznek vásárolni, mert azzal leöntve a bükköny használható lesz. A város első sorban a bérkocsisok részére szerzi be a takarmányt és három vaggont vásárol, ha Mezőhegyes ad melaszt.

Ma mutatta be a bizottságnak a helyettes polgármester az élelmezési üzlet múlt évi forgalmát és üzleti eredményét. Erről tegnapelőtt már beszámolt az Aradi Közlöny és megírta, hogy az I-ső számú üzlet, noha 1918000 koronát vett be, mégis 18600 korona deficitet mutat fel. Ezt azzal magyarázza a helyettes polgármester, hogy minthogy csak ez az egy üzlet volt, minden terhet ez viselt és az ő számláján számolnak el. A zairt a beszerzési áránál olcsóbban adta a város, a burgonyára, hagymára, káposztára, babra rátízett, a rossz raktározási rendszer miatt sok áru megromlott. A II-ik és III-ik üzlet összesen 7126 korona tiszta jövedelmet produkált. Megjegyzendő, hogy ez még nem az élelmezési akció zárószámadása, hanem csak annak egyik tétele. Azért terjesztette be már most, a végső elszámolás előtt Exterde Kálmán báró helyettes főszámvevő, mert az első számú üzlet kiadásai között szerepel hétezer korona, amelyet tényleg kiadtak, de nincs róla írásos nyugta, vagy elismervény a pénzt telvevő féltől. Ezért utasítani kell Spunner Adolf üzletvezetőt, hogy záros határidőn belül szerezze be az eladótól a nyugtákat, mert különben őt terhelik meg a könyvekben az összeggel. Az üzletvezető, akinek korrektségéhez és jóhiszeműségéhez szó sem lért, azt mondja, hogy amikor a piacon a talusi termelőtől valamit vásárolt az üzlet részére, attól nyugtát nem kérhetett, mert az még sokszor irni sem tud. A bizottság természetesen ezt az álláspontot nem fogadja el és követelnie kell, hogy a könyvelés és üzletvezetés szabályszerű legyen.

Bejelentette végül a helyettes polgármester, hogy a kiutalt új vaggon liszt el fogott, a pékek ma már csak nullás lisztet kaptak, de ez is csak egy-két napra elég. A temes

lávirati u'on kéri a belügyminisztertől újabb lisztmennyiség kiutalását, mert a malmoknak előleget adniok többé nem szabad. Tudomására adta a helyettes-polgármester a bizottságnak, hogy Svájból két vagon rizs érkezik a város részére. Ez csak egy részlete a megvásárolt mennyiségnek.

Megálmodta az atyja halálát.

(Kisérletes történet.)

24. évf. 10. sz. 10. sz.

Berlin, február 18.

Az angolok, akik szívesen hivatkoznak felvilágosodottságukra, a lelkük mélyén rendkívül babonások és könnyenhitők. Az angol lapokban mindig akadni egy-egy különös, kísérteties történetre. A „Morning Post” egyik legutóbbi számában a következő kísérteties történet áll:

Élt Hamptonban egy derék kézműves, névszerint James Mac Donald, aki a háboru kitérője után felesége és hat éves kis fia minden könyörgése dacára önként beállt katonának a East-Surrey ezredbe.

Pár hónapig tartó kiképzés után James Mac Donald káplárrá lépett elő. Azon a napon, amikor a kontinensre való transzportjuk kitérője, megegyezően felkereste a feleségét és midőn fiától búcsút vett, az zokogva, összetelt kézzel könyörgött neki, ne vonuljon hadba, mert rémes álma volt. Az atyjáról álmodott, egy nagy mezőn látta halotthalványan, hó és jég között feküdni. O kinyújtott karra futott feléje, de atyja nem mozdult. Aztán egy kosít látott jönni, amely elvitte az atyját. Mac Donald káplár és hitvese nagyon megrémültek, amikor fiuk álmát hallották. Mac Donaldnak bármily nehezére is esett, mégis búcsút kellett mondania a családjának és másnap hadba vonult.

A harctérről rendszeresen írt a családjának és egy nap azt az örömdetes hírt közölte velük, hogy az ezredirodába tettek, tenát nem fenyegeti tőlük semmi veszedelem. Boldogságtól ragyogó arccal mondta el az ujságot Mac Donaldné kis fiának. A gyerek azonban semmi örömet nem mutatott a hír hallatára, sőt gőrcsően zokogni kezdett. Az asszonyt először meglepte fia különös viselkedése, de később megnyugodott, azt gondolva, hogy azért írt a gyerek, mert vágyakozik az apja után.

A kis Mac Donald azonban tovább is komor arccal járt-kelt és nem vett részt pajtásai játékában.

Ork hosszat állt édes atyja képe előtt és mereven bámulta azt.

Január 30-án reggel Mac Donaldné könyezve találta ágyában a kis Bobot, aki arra kérdésére, miért zokog, nem válaszolt, hanem még hevesebb sírásba fogott. Hosszas faggatás után elmondta a kis fiu, hogy megint borzalmas álma volt. Véres testtel látta apját a földön feküdni és mellette katonákat.

Mac Donaldné megdöbbentette a fia rémlátása, de amikor észbe ötvött, hogy a férje azt írta, hogy biztos helyen van, megnyugodott.

Hétköznap a szegény asszony kétségbeesése, amikor pár nappal később férje kapitánya röviden közölte vele egy levélben, hogy az urát január 29-én 30-ára virradó éjszaka, amikor az irodában dolgozott, halálos szerencsétlenség érte. A sarokba támasztott fegyverő eldőlt és elsült. A go yó rögtön halálát okozta.

Pár nappal Mac Donald halála után a kis Bob egyhártágyaságon meggyógyodott és az egyik londoni körzetben meghalt.

Nyolc napi elzárásra ítélt aradi asszony.

— Ehetetlen étellel élemezett orosz foglyok. — A vasuti napidijasné „kosztosai”. — A rendőrbíróság ítélete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Tisza István gróf miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülésén bőven nyilatkozott a tavaszi mezőgazdasági munkák biztosításáról és ígéretet tett a gazdáknak, hogy munkaerőben sem lesz semmi hiány. Kijelentette, hogy a honvédelmi miniszterrel tanácskozásokat folytatott az orosz foglyok felhasználása érdekében és már meg is egyeztek. Felhívta a gazdaközönség figyelmét, hogy a nekik kiadott foglyokkal úgy bánjanak, hogy azok kedvvel dolgozzanak, mert az előfordult szökések azt bizonyítják, hogy némely helyen a foglyok ellátása nem volt kielégítő.

Ezt mondotta a miniszterelnök a képviselőházban. A magyar kormány a nagy nyilvánosság előtt nemcsak a világ forumán beszél így, hanem ebben a szellemben cselekszik is. Ennek ékesen szóló bizonyítéka az a rendelet, amelyet hónapokkal ezelőtt intézett a törvényhatóságokhoz és amelyben szigorú kötelezőségekké teszi, hogy a gazdánál elhelyezett, munkára kiadott foglyok ellátása iránt személyes felelősségük mellett gyakran és behatóan érdeklődjenek. Kötelességévé teszi a rendelet a polgármesterek és a főkapitánynak, hogy személyesen vizsgálják meg az ellátásukat, élelmezésüket és lakásukat és ahol úgy találják, hogy azok az elvárható mértéket nem ütik meg, ott a gazdákat szigorú megkorlátozásban részesítsék. A miniszterelnök rendeletében a kivételes törvények alapján felhatalmazza a rendőrséget, hogy ahol a foglyok kárára visszaéléseket tapasztal, az eljárást indítsa meg és ezek a visszaélések 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal és két hónapig terjedhető elzárással büntethetők. Mert — mondja a miniszterelnök rendeletere — mikor a nemzet történelmi idők itélőszéke előtt áll, nem szabad eltérni, hogy azokkal, akik bár ellenségeink voltak, de azok most legyvertelenek, embertele nélkül bánjunk. Ez csak legyvereink csillagását tenné rosszassá, csak a nemzet nivóját súlycsökkentené.

Aradon Varjassy Lajos polgármester a miniszterelnök rendeletének vétele után Green Nándor rendőrfőkapitányt bízta meg az Aradon elhelyezett orosz foglyok ellátásának ellenőrzésével. A főkapitány a rendelkezés vétele után tudomást szerzett arról, hogy a Máv. aradi üzletvezetőségének osztálymunkásokhoz kiadott pályaleveleket végző ötven orosz hadifogoly borzasztóan rossz ellátásban részesül.

A főkapitány megbízta Petkovics Béla rendőrfőkapitányt és Hecht Arnold dr. t. b. főorvost, hogy vizsgálják meg ennek az ötven hadifogolynak helyzetét. Petkovics és Hecht dr. január 25-én este hét órakor keresték fel a hadifoglyokat. Megállapították, hogy a foglyokat Bana Lajos Máv. díjnok felesége, egy fiatal huszonegy éves asszony látja el étellel, még pedig emberellenes módon. A főorvos jelentése szerint január 25-én este vacsorára teszteléses volt, mely a teszteléshez használt vizet az asszony paprikával kevert zsírral keverte hozzá. A zsír a „leves” tetején uszik és lehetetlen enni. Egy másik napon a foglyok vízbe tört tengeri sósót halat kaptak. A halat egyszerűen kifőzték a vízben s

azt úgy minden rántás nélkül tálalták fel. A bab főzeleket szintén rántás nélkül készítik. Szóval az ételekhez épen azokat az anyagokat nem adják hozzá, ami tápláló, erősítő és ami izot ad a különben élvezhetetlen ételeknek. Ezek az ételek emberi életre alkalmatlanok — állapította meg Hecht Arnold dr. Bana Lajosné, született Dorzsa Eszter szel szemben az ötven orosz fogoly élelmezésével való ellátásáért hetenkint 731 koronát kap.

Green Nándor főkapitány a tapasztaltakról jelentést tett Varjassy Lajos polgármesterek, aki a kihágási eljárás szigorú megindítását rendelte el.

Weil Károly dr. rendőrfőkapitány, rendőri büntető-bíró soronkívül, mint sürgős aktát, ma tárgyalta Bana Lajosné ügyét. Az asszony a súlyos vádakkal szemben általános frázisokkal, drágasággal stb. védekezett. A rendőrbíró azonban a kihágást beigazoltnak látta és Bana Lajosné nyolc napi elzárásra és száz korona pénzbüntetésre ítélte. Banáné az ítéletet megletebbet.

Weil Károly dr. az ítéletet megküldi a belügyminiszternek, míg Green Nándor főkapitány azt azzal küldi át a Máv. aradi üzletvezetőségének, hogy az alaposan kiéheztetett, ötven orosz fogoly élelmezését jobb kezekre bizza.

Aláírták a román gabonaszereződést.

(Száz ezer vagon termény a központi hatáimnak.)
1916. február 18.

Bukarest, február 18.

A bukaresti lapok jelentik:

Az osztrák-magyar és német konzorcium által megvásárolt száz ezer vagon termény adásvételi szerződését aláírták.

Bukarest. A román kormány az Angolországgal kötött gabonaszereződést módosítani szándékszik. Arról van szó, hogy az angolok gabonarakarok építése céljára 18 millió frank előleget fognak kiutalni, miután egyetlen komoly román gazda sem volt hajlandó az eladott gabonát bizonytalan időig őrizni.

Bukarest. Constanzából jelentik, hogy a Bessarabetz, Severin és Constanza nevű gőzök az oroszországi Mariampolból szállított szénrakományal megérkeztek és kirakodtak. A Buceji nevű gőzök pedig ugyancsak szénrel megrakva Mariampolból utban van Constanza felé.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik:

Carp Péter volt miniszterelnök Becsből történet visszaérkezése után hosszabb kihallgatáson volt Ferdinand királynál.

Bukarest. Bukaresti jelentés szerint Filipescu lemondott oroszországi utjáról. Beavatottak e hirtelen elhatározást belpolitikai okokat indokolták és azt hiszik, hogy Filipescu azért tett le oroszországi utjának tervéről,

mert nem akarja az Unionista Föderatio vezetését a Take Jonescu kezére bízni.

Bukarest. Caineniből jelentik a bukaresti lapoknak:

Három hete már, hogy a földrengések folyton megismétlődnek.

Az aggóató lakosság azzal a kéréssel for-

dult a hatósághoz, hogy tegye szigorú vizsgálat tárgyává a dolgot és ha szükségesnek látja, a lakosságot távolítsa el a helységből.

Ugyancsak a bukaresti lapoknak jelentik Campiungból:

Hétfőn éjjel fél 3 órakor kisebb földrengést éreztek a városban.

A felfegyverzett hajók elleni akció elhalasztása.

— Ujabb bonyodalmak az Unióval. — Wilson a kereskedelmi hajók elsüllyesztése ellen. — A Lusitania-affér. —

— Távirati tudósítás. —

Newyork—London—Frankfurt, febr. 18.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Newyorkból: Németország a felfegyverzett kereskedelmi gőzösök ellen tervezett általános akciót április végéig elhalasztja, hogy az Uniónak alkalmat legyen polgárait, a kik utievetet kertek, mielőtt felfegyverzett gőzösökre szálljanak, elve tigrizmetetni. A Voit ügyvédség jelentése szerint hivatalos helyen erről mitsem tudnak.

London. Newyorkból jelentik: Lansing kijelentette, hogy a Lusitania affér elintézését mindaddig felfüggesztik, míg Németország nem adja fel azt a tervét, hogy a felfegyverzett kereskedelmi hajókat figyelmeztetés nélkül elsüllyeszti. Wilson meg akarja állapítani, hogy a Lusitania jegyzék ígéretei s az új német buvárhajó haremódor közt ellentétek vannak.

Newyork. A köztársasági államkonvent a következő programban egyezett meg: Az amerikaiak kötelessége intézkedni, hogy a nemzetközi jog érvénye újra helyreálljon s azt általánosan alkalmazzák.

Amsterdam. Newyorkból jelentik A lapok már bejelentették, hogy az Unio a Lusitania ügyet Németországgal érintette s Lansing csupan Wilson hozzájárulását várja, hogy az incidenst érintettnek jelenthesse ki. Ezek után Lansing azon ujabb bejelentése, hogy a tengeri haboru ügye ujbol termerult, diplomaciai körökben nagy meglepetést keltett.

Washington. Bernstorff gróf német nagykövet átadta Lansing államtitkárnak Németország végleges jegyzékét a Lusitania ügyben. A német kormány az am pikai kormány javaslatára több változtatást eszközölt a szövetség, valamint egy változtatást saját kezdeséből.

Hamis tanuvallomásra felmentett merénylő.

(Felmentő ítélet után kiderült bűn.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 18.

Az aradi kir. törvényszéken már rég nem volt olyan esküdtészi ciklus, amely a jogászok és a közönség érdeklődésére annyira számot tarthatott, mint a most folyó. Két nap előtt ítélte el a törvényszék Feltöldi Agnes gyilkosait, most pedig Barna János bűntényére került a sor, amelyre a közönség köréből szintén számosan emlékezhetnek még.

Barna Jánost azzal vádolja a törvényszék, hogy bűnyjának özvegyét, özvegy Barna Gábornét 1912. nyarán, mikor az udvarának tornácán aludt, közvetlen közelségből vadászfegyverrel agyonlőtte, hogy így örökségéhez hozzá jusson, nevelt leányát pedig, Nyegre Juonnét megsebesítette.

Barna János ellen bizonyíték nem volt. Az 1913. februárjában megtartott esküdtészi tárgyaláson Nyegréné azt vallotta, hogy éjszaka annyira sötét volt, hogy nem láthatta a merénylőt. Terhelő adatnak látszott, hogy a csendőrök a tett színhelyén egy fél fojtást találtak, amelyiknek másik felére áldítólag Barna lakásán akadtak rá. A főtárgyalás során azonban eltekintve attól, hogy a tanúk ellenmondásba keveredtek az irányban, hogy a másik fél fojtásra Barna lakásán akadtak rá, vagy pedig a kertben, ahol a merénylő esetleg elhajithatta azt, valóságos szenzáció erejével hatott a fegyverszakértő vallomása. A fegyver-

szakértő ugyanis határozottan megállapította, hogy a Barna lakásán talált és bűnyjeként lefoglalt kétfőtű puskával már hosszabb idő óta, legalább egy ére egyáltalán nem létezett. Miután így a vádat tovább vezetni nem lehetett, Morocza Dénes királyi ügyész azt is eljette.

Néhány hónap múltán azonban Nyegréné önként jelentkezett az aradi vizsgátoörónál s elmondotta, hogy az esküdtészi főtárgyalás során hamisan vallott. Beismerte, hogy a végzetes éjszakán látta határozottan a merénylőt, az Barna János volt, azonban a gyilkosnak időközben elhalt édesanyja annyira kérte őt, hogy mentse meg a fiát, hogy hamisan vallott.

Az új vallomás alapján a bűntényet is újra felvették s Barnát letartóztatták. Időközben a csendőrök Barna kukoricásában eldugva megtaláltak egy tegyvert, amelyről valószínű volt, hogy a merénylőt azzal követték el.

Az aradi esküdtészek ma kezdte tárgyalni az ügyet. Barnát Janou Kornél dr. védte, a vádat ezuttal is Morocza Dénes királyi ügyész képviseli. Barna ismét tagad s a terhelő vallomásra vonatkozólag azt adja elő, hogy unokahugát bosszu vezérli, mert időközben vele szemben elvesztett egy szomszéd part. A tárgyalás előreláthatólag három napot vesz igénybe.

Kitüntetés. A király Schärer Leon 33. gyalogezredbeli számvivő álliszinek a vitézségi érem szalagján viselendő koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

HIREK. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti: Irak-front: Kut-el-Amaránál gyalogsági és tüzérharc folyt. Felahjenél, a Tigris jobb partján az előrenyomuló ellenséget három óras harcban második lövészárkáig visszavertük és üldöztük. Perzsiában Hamadántól délre az oroszokat perzsa önkéntesek segítségével súlyos veszteségükkel visszavertük.

Dardanella-front: Egy cirkáló és több torpedónaszád lőtték a tengersizoros bejáratát. Utegeink elűzték a hajókat. Három ellenséges repülőgépet szintén elűztünk.

Gent. A Matin jelenti: Nikita oszadjával Bordeaux környékén Lormons-ban telepedik le.

Bukarest. Filippescu a jövő vasárnap Pétervárra utazik és onnan a besszarábiai frontot fogja meglátogatni. A cár kihallgatáson fogadja. Látogatásának Romániában nem tulajdonítanak jelentőséget, mivel a kormány elhatározását képtelen befolyásolni.

Bukarest. Románia és Görögország között élénk diplomáciai tárgyalások folynak, hogy a semlegeségi politika fenntartása dolgában a két állam közösen járjon el.

Bukarest. A kormány a tartalék-milícia egyes korosztályait, az összes tartalékos tiszteket tizennégy napi fegyvergyakorlatra behívta.

Milano. Az entente a görög szigetek területének eddig háromnegyed részét szállotta meg.

— Vaskorona-rend két aradi századonak. A hivatalos lapmai száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartásuk elismeréséül Meisl János és Serb Tivadar 33. gyalogezredbeli századosoknak a vaskorona-rend harmadosztályát adományozta a hadiékülmönnyel.

— Gergely-naptár Szerbiában. Belgrádból jelentik: Salis-Seevis gróf katonai főkormányzó elrendelte, hogy ezentul Szerbiában a Gergely-naptárt használják.

— Konkoly-Thege Miklós meghalt. Budapestről jelentik: Konkoly-Thege Miklós, a hírneves csillagász, az ó-gyallai csillagvizsgáló intézet megalapítója, meghalt. Ó-Gyallán temetik el.

— Repülőgépek ellen — ima. Luganóból jelentik: A pápa a repülő támadások elleni veszedelem elhárítására külön imát szerzett.

— Olasz jelentés Rvaenna bombázásáról. Rómából jelentik: A Stefani-ügyvékség a következő hivatalos jelentést adta ki: Szombaton délután repülőgépek jelentek meg a Ferrara tartománybeli Codigoro, a rovigói Bottringham közönségek és Ravenna városa fölött. A repülőgépek bombákat dobtak le, amelyek a polgári lakosság közül tizenöt személyt megöltek és többeket megsebesítettek. Codigoro-ban, Bottringham-ban kisebb anyagi károkat is okoztak. Ravennában pedig bomba taláta a polgári kórházat, valamint a Szent Apollinarius-templomot. A templom előrésze megsérült.

— Füstkarika és gázlővedék. A technika által ma már szolgálatunkba kényszerített természeti erők felhasználására és alkalmazásuk módjára nem egyszer egészen jelentéktelenné látszó tünemények vezettek rá. Soha sem lehet tehát tudni, hogy hová fejlődik az apró szórakozásnak tartott tünemény. Ilyen igazán ártatlan holminak tetszenek füstkarikák, amelyek a dohányos ember szájából gomolyognak elő. Kerekre nyíló száj és egy ügyes gyors lövés a nyelvvel: ez a füstkarikázásban gyakorlott ember metódusa, amellyel egymásután küldi a levegőbe a szivar kékes-szürke füstcsomóiból szőtt örvénylő karikákat. Elő lehet azonban idézni a füstkarikákat mesterséges eszközökkel is. Nem kell hozzá egyéb, mint hosszukás formájú papirdoboz, amelynek egyik keskeny oldalán huszilléres nagyságu kerek nyílást váznak, az ellenkező oldalon pedig kiteszített pergamentlappal helyettesítik a doboz falát. Ujjal a pergamentre mért ütés következtében a kerek nyíláson hevesen kiörvénylik a levegő és ha a doboz belsejében füstölő gyertyácska ég, ez a füst megieszi a levegőt és láthatóvá teszi az örvénylő légyűrűt, amely meglehetősen sebességgel egyenes irányban rohan előre, amíg csak apró részecskéinek örvényes keringése tart. Ezzel a berendezéssel a szoba egyik sarkából a másikban égő gyertya lángját is el lehet oltani, csak gyakorlatot kell szerezni a „légyűrű-doboz” használatában. Ebből a kis játékból messzemelő kombinációkat vont le egy angol tudós, aki háborús előadásában a következőket jelentette ki:

— Ezek a füstkarikák, amelyek az egész idő alatt egy és ugyanazon levegő részecskéiből állanak, irányváltozás nélkül haladnak jelentékeny távolságra, tehát úgy működnek, mint a szilárd test és nem tartom kizártnak, hogy nagy, mérgezett gázgyűrűket úgy lehet utnak indítani, hogy mértföldnyi távolságban álló hadsereget is el lehet vele kábítani vagy pusztítani.

Ha talán hadseregről és mértföldnyi távolságról nem is lehet szó, nincs kizárva, hogy a főtt-gáz harcokban halálos gázkarikákat küldöznek majd egymás ellen az ellenfelek.

— Az időjárás megoldott problémái. Budapestről jelentik: Vozary Pál neve nem cseng ismerősen, de a pseudonimje: Meteor, amely „időjelző és elektrokulturái levelek” alatt szokott sűrűn szerepelni, annál ismertebb a közönség körében. Meteor-ur, az Atlós-uti időjós megint azt küldte róssaszínű tudósítványát a meteorológiának titokzatos útjain, vagy stilazerűbben: légkörében tett újabb megfigyeléseiről a mostani tudósítványa a legnagyobb szenzáció erejével is van hivatva hatni, a tudósok ismert szerénységével nem juttat kevesebbet tudomásunkra, mint azt, hogy megoldotta az időjárás nagy problémáját. Hosszasan vezet le elméleti sarktöleket, ami valószínűleg azért elég világos, mert állandóan borulatokról, ködökről, hegyek párlgásáról és felhőgomolyokról van szó a magyarázatban. Különben is nem ez a fontos. A fontos az, hogy Vozary Pál natározottan állítja, hogy elektromos áramai segítségével február 8-án elosztatta a főváros fölött terpeszkedő ködöt. Harmadnap mesterséges holdauvart és körülötte szivárványt idéztek elő elektromos hullámai. Újabb három nap múlva napudvart, erős derületet, este alkonyi varázstól elő hullámaival a felhőket prosza színezte.

— Megönmérett tünemény. Bukarestből jelentik: A nacionalista gárda négy tagját, akik a múlt év októberében a német követség ablakait bevették, két hónapig fogva tartva utaztatnák 300 lel penzontetésre itettek.

— Fataalp. A déli korzónak ma különös és egészen új érdekessége volt. A nap lágyan tavaszi csalfasággal tűzött, a meleg télikabátok gombjai kikíváncsoltak a gomblyukból, a se hideg, se meleg, borzongató, esős, szeles, esut téli hónapokban elsavanyodott arcok egyszerűben kiragyogtak. „Tavasz van” — mondták az emberek oly boldogan, mintha csak azt mondanák: „béke van!” És a napragyogásos, boldog korzón felhangzott valami tuma hang: Kop-kop-kop, kop-kop-kop. Hármas típusú ütemben. „A tavasz jön” — mondták az ábrándozók. De nem a tavasz volt. „Valami órag svábaszony!” — jelentették ki a savanyuak. Am ez sem volt. Csak egészen esinos, egészen divatosan (nem ugyan a bokorugró kurtá szoknyák szövetpazarló divatjában) öltözött ifjú hölgy, aki bátran, de a visszaforduló, utánanéző szemek keresztütblen el-elpirulva lépegetett és lábacskái minden lépésnél keményet koppantak a kerzõ szattalján. Igen: ő volt: az első fataalp cipő. Azon a szürke, megazeredt, gidres-godrós aszattalton (biztos tudomás szerint Nachtnebel főmérnök direkt Esztergomban, a hercegprimás bazilikájában esküdött meg erős esküvéssel, hogy a kerzõ gödreit — a Matzky-tavat és társait — soha be nem toltoztatja!) — tehát a hepe-hupás korzón, ahol szebbnél-szebb betétes cipők pazar pompája virít déliben és este szivet és zsebet tájditón, merészen, csak nőkhoz illő bátorsággal megjelent az első fataalp cipő. Nem valami idomsian saru, formátlan holmi: Nem. Egészen kedves, ügyes, apró cipőcske (ha a gyakorlott fértszemek nem esznek: harminchatos számu), csak épen, hogy fataalppal kopogott. Megilletődve hallgattuk a kopogást: nagy, nagy és komoly napok kopognak a jövődő láthatatlan, végtelenbe nyuló útjain, ha már a fataalp csakugyan megjelenik. Eddig csak újságokkban, buzgó honleányok lelkesedésben, isten háta mögötti fatvak linom, magyar lelki urindó tervesgetésében volt meg és eddig nem is hittünk benne. Ma azután eleven valóssággal bekopogott és végig kopogott a korzón. A fataalp . . .

— Van-e vasárnap munkaszünet? (Levél a szerkesztőséghez.) Egy hete gondolkozom a dolgon, de végül mégis a szerkesztő urak véteményét kell kikérnem. Azt olvastam — épen ma egy hete — a fővárosi, az aradi lapokban, még hozzá a Budapesti Közlönyben is, hogy a kereskedelmi miniszter megszüntette a vasárnapi munkaszünet lelküzesítését. Az üzletek megint délelőtti tíz órákor zárulnak, mint a háboru előtti vasárnapokon. Vártam is türelmesen a múlt vasárnapot (megvallom őszintén: nekem is pihenőt jelent ez a rendelet), de bizony Aradon vigan délig nyitva maradt minden üzlet. Miért? Felvilágosítottak: a miniszter, kereskedelmi vagy akár milyen tárcájú parancsolhat a fővárosnak, az egész országnak, de Aradnak nem parancsol. Aradnak csak a főkapitány parancsol. Ha majd a főkapitány elrendeli, hogy a miniszter rendeletét meg kell tartani, akkor lesz vasárnapi munkaszünet Aradon is. Addig nem. Hát én kérem szépen megértő ember vagyok. Tudom, hogy Aradon a szemléstési tilalomtól március tizenötödike megünnepléséig minden csak úgy érvényes, ha a főkapitány elrendeli. A miniszteri rendeletet előbb elolvassa a tanács és belátva, hogy mást nem tehet, kiadja: „tudomásul vetei végett a kapitányi hivatalnak.” A kapitányi hivatal pedig tudomásul veszi és kelte számu paragrafusra hivatkozva oda dörög a közönségnek, hogy a rendeletet meg kell tartani. Ha jól sejtem: ebben a retortában uszáki valahol a

vasárnapi munkaszünet ügye is. Talán még a tanács olvassa, talán már a kapitányi hivatal. Azonban holnapután már a második vasárnap köszönt be a rendelet kiadása óta és megeshet az a borzasztó, de nagyképűen komikus dolog, hogy Aradon hetekig nem tart be a hatóság egy azonnali ératbelépett miniszteri rendeletet, azért — nos azért, mert Aradon a miniszter nem parancsol, csak a főkapitány. Tisztelettel: elkeseredett munkaszünetre áhító.

— Alkalmi vétel az Fischer nagyrubázában a Szabadság-terén. Nyers selyem férfi- vagy női ernyők 7 korona darabja. Finom órna barisnyák nagyon olcsó árban! A berlini kollektióból legfinomabb női ridiküllök és penzesszenyek a még e készlet tart. Még olcsó régi áruk!!!

— Könyvtárat, helyeggyűjteményeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Gyermek-kocsik, gyermek-szakak csakis Fischer nagyrubázában 10 koronától 150 koronáig.

— Papirszalvéták olcsón Kerpelnél. 193

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1916. évi február 19-én.

A három testőr.

Vígjáték 3 felvonásban.

A. Berlet.

A) Berlet.

Kazdats este fél 8 órákor.

Nem kezd offenzívát

az orosz sereg.

(Az orosz védkötelezettség kiterjesztése.)

— *Bevált tudósítás.*

Bukarest—Berl'n, február 18.

Bukarest. Az Adevurul jelentti: A moszkvai polgármester, aki most tért vissza a haretérről elbeszélte, hogy Alexejev tábornok neki kijelentette, hogy az orosz sereg ezentul nem fog kezdeni offenzívát a monarchia ellen. Jelenleg és a jövőben csupán a meglepetések ellen védekezünk — mondotta a tábornok.

— *As orosz védkötelezettség kiterjesztése.*

Kiel. A „Kielner Zeitung” jelentti kerülő uton Petervárról: A birodalmi tanács egy katonai törvényjavaslatat toglatkozik, amely az orosz védkötelezettséget két évvel akarja kiterjeszteni.

— *Nikitának nincs pardon.*

Berlin. A Berliner Tageblatt jelentti Stockholmól: A Djen jelentése szerint a párisi montenegrói követség jobban tette volna, ha nem hozza nyilvánosságra Muskovics nyilatkozatát, miután ez semmiképpen sem bocsátja meg Nikita lépését, hanem sa nos közvetlen uton megerősíti a Nikita katonabekéjeiről szóló osztrák-magyar híradásokat. Tény, hogy Montenegro különbékét kért és szövetségeseit elárulta. Jobb lett volna Nikitát nem rehabilitálni. Jobb lett volna, ha önként fogdába megy, mintsem hogy a szövetségesekre ilyen morális csapást sújtson.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, híds, egész fogcsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leg hírnevesebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor leg tökéletesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 10-11. szám.

Megkínzott gyermek.

(A lelkietlen apa rémtette.)

Magyar Életképek.

Budapest, február 18.

Joriki János rendőrhez, aki a Kisfuváros-utcaiban állott posztján, ma délelőtt tizenegy órakor egy kis fiú mert és kérte, hogy menjen a Kisfuváros-utca 6. számú házba, az 6 lakásba, mert a huga már nemsokára meg fog halni. A rendőr bement az említett lakásba, a mely Pap Ferenc könyvkötősegéd lakása és ott találta Pap Ferenc tizenegy éves Erzsi nevű leányát az asztal alatt, erősen megkötözve s a szerencsétlen kis leány az asztal lábához is oda volt kötve.

— Rendőr bácsi, — mondta a tizenkétéves kis fiú, — szabadítsa ki az Erzsit, mert szegény már tegnap este óta fekszik itt az asztal alatt összekötve.

A rendőr kiszabadította az összekötözött gyermeket rettenetes helyzetéből. Jellemző azonban, hogy a kötelékeket késsel kellett szétvágni, a boldogtalan kis teremtes olyan erősen össze volt kötözve. Mikor azután kiszabadította, megkérdezte, hogy ki kötözte így össze és miért érdemelte meg ezt a rettenetes büntetést.

A két gyermek és az anyjuk, aki szintén otthon volt, elkezdett erre valani. Elmondták, hogy az apjuk szokta őket így megbüntetni. Tegnapelőtt a fiú betört egy ablakot és a lelketlen apa azt hitte, hogy ezt a csíny a leány követte el. Előbb irtózatosan összeverte a kis teremtest s azután összekötözte és egész éjjelen át ott hagyta feitrengeni az asztal alatt, a padlón. Reggel elment munkába, de mielőtt távozott, kijelentette a felesége és a fia előtt:

— Aki ki meri oldozni a kötelékeket, azt megölöm.

A rendőr a két gyermeket bevitte a főkapitányságra, ahová nemsokára előállították a kegyetlen apát is. A rendőrorvos megvizsgálta a két gyermeket és konstata, hogy rettenetesen össze vannak verve és úgy meg vannak kínozva, hogy mind a kettő hosszabb ápolásra szorul. A kis leány testét valósággal véresre sebeztek a kötelékek.

A rendőrség a két gyermeket nem adta vissza az apának, hanem valószínűleg valamelyik menhelyen helyezi el. Pap Ferencot pedig egyelőre őrizetben tartják.

Magyar Életképek szerkesztője:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett halottunk, **RUTTKAY ÁGOSTON** posta altiszt

temetésén megjelentek, különösen a posta- és táviráda tisztikarnak, nemkülönben az altisztek és szolgáltnak s akik koszorút helyeztek a ravatáira és részvételükkel fájdalmunkban osztoztak; fogadják ez uton halás köszönetünket.

özv. Ruttkay Agostonné és családja.

1059

APOLLO SZÍNHÁZ.

Február hó 21., 22., 23. és 24-én kerül bemutatásra **Lehár Ferenc** nagy zeneműve, a

Rezervista kadett.

(Életünket és vérünket) című filmszenzáció!

Therese Raquin.

51

Olcsó tűzifa!

fűrészelt fa métermázsanként

6korona Aufricht Miksa

fakereskedésében, Kossuth-utca sarkán. Ó-temető előtt. 994

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér. Telefon 994.

Használt ólom megvételre kerestetik.

SIROLIN "Roche"

meghűlésbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőgyulladásban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen oszlokkenti.
4. Skrofulozisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Magyarországon minden gyógyszer-tárban, ára 4 korona.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vetetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS

"Fuzsijama"

levele van a kiadóhivatalban. 1067

Imádom magát.

Hütlenedésem, — olykor közönyösségem csak óvatosság, sz...
EY... 1061

ALKALMAZÁST KERES.

Hadmentes,

izr. 85 éves nős férfi, ki 5 évig önálló volt, rőtös szakmából, azonnali belépésre üzletvezetői állást keres. Cim a kiadóban. 1047

Intelligens

német kisasszony, több éves bizonyítványokkal, állást keres nagyobb gyermekek mellé, esetleg társalkodónőnek. Levelek "Szerevény" felige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1049

Műszegképes könyvelő,

perfekt magyar-német levelező, azonnali belépésre állást keres. 8 éves megkeresést, önálló munkatérre jelgére a kiadóhivatalba kéretnek. 1037

ALKALMAZÁST NYER.

Pénzbeszedő ügynövek

felvétetnek a Singer Co. varrógép részvénytársaságnál Arad József főherceg-ut 9. Ugy helybeliek, mint vidékiek, kik a megye területén laknak, jelentkezhetnek. Román nyelvtudás megkívánthatik. 1046

Eosnyay gyógyszerárba

egy szorgalmas munkásleány felvétetik. 1014

Kécsáru kereskedő segédet

keresek azonnali belépésre. Schönbrunn Albert, Kétegyháza. 1019

Gyakornok,

négy polgári végzettséggel, azonnali alkalmazást nyer helybeli termény-üzletben. Ajánlatok "Könyv" felige a kiadóba küldendők. 998

INGATLAN.

Kisebb magánház

azonnali megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 195

ÜZLETEK.

Boros Béni-tér 22. sz.

házban szép, nagy sarok üzlet-helyiség, amelyben jelenleg rövid-áru en gros üzlet van, 1916. május hó 1-re kiadó. — Bővebbet Goldschmidt Mihálynál, Arad. 1047

Forgalmas helyen

lisztkereskedés, hol más élelmiszer-cikkek is bevezethetők, magános nőnek is alkalmas, más vállalat miatt azonnali átadó. Cim a kiadóhivatalban. 1084

Andrássy-tér 8.

számú házban egy kisebb fűtőhelyiség — különösen dohánytőzsdének alkalmas — azonnali kiadó. Bővebbet az "Aradi Közlöny" kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám. 1009

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re

a város központjában keressék háromszobás modern lakást. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 877

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Flórián-utca 14/a. alatt 3 szobás utcai lakás, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel. 1056

Kétszobás lakás

fürdőszobával, május 1-re kiadó. Mikos Kelemen-utca 84. sz. 1056

Modern

háromszobás lakás május 1-re kiadó Kasza-utca 6—7. sz. alatt. 1058

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrássy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Földszinti

kétszobás csinos utcai lakás és egy borpince május hó 1-re kiadó Csernovits Péter-utca 27. szám. 1015

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnali kiadók. Bővebbet a házmesternél.

3 szoba

fürdőszobával, és egy 2 szobás garzon lakás május 1-re, egy szoba konyhával és műhelynek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnali kiadó, Lovarda-utca 1. Attila-tér sarok. 1008

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely hirdának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnali kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tavaszi divatalbum

kosztüm, ruha, blons, pongyola és gyermek divat, 1000 modell. Kapható 250 kor. Kniszer I. és Társa "Minerva" könyvkereskedésében Debó utca 1. Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett. 1081

"Eos"

színes és lack cipőtisztító 70 fillér. Geoba patent sámfia párja 8 kor. Cipőtözsde, Andrássy-tér 22. 181

Pankotal

Bokréta-hegyen, saját termésű bor eladó. 200 hl. 1914. évi sárgás és 200 hl. 1915. évi sápróval, fehér. Wiesenmayer János, Újszentanna, 747. szám 1050

Egy magánjáró

gőzcseplő garnitúra nyári cseplésre hasznosbérbe kerestetik. Ajánlatok "Cséplőgép" címen használati díj megjelölésével a kiadóba kéretnek. 1009

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

KÜLÖNFÉLE.

Divatkosztümöt

3 méter szövethől, bő szoknyával, készít Fekete Árpád, Deák Ferenc-utca 18. 1045

A legszebb ajándék

a haretéren küzdő katonák rokonunknak "A Hadsereg" képes katonai folyóirat. Előfizetési ára 1/4 évre csak 3 korona, megrendelhető Klein Mór, Weisz Leó és Glück J. üzletében. 906

Pompás zamatu rumot

készíthetünk a Földes és Hehs-féle Rumessenciá-ból. 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis üveg rumessenciát, ára 80 fillér és kész a legfinomabb, legkellemesebb zamatu rum. — Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár, Batthyány-utca. 12

Hehs Vasas ohinabóra.

Süverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden fertőzéstől eredő megbetegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 2'40 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Kalodont

új csomagolás.

A mai viszonyok kényszerítettek bennünket arra, hogy közel 30 év óta forgalomban levő csomagolását a

"KALODONT" fogcrémünknek megváltoztassuk.

A tubus csomagolása ezután nem tekvesz lez mint eddig, hanem redőzött dobozban, melynek jelzése és színezése ugyanolyan, mint a mi tubus címkénk, mely minden államokban törvényileg védve van.

A világszerte ismert és mindenütt kedvelt "Kalodont" ezután is mint eddig, feltülmulhatlan minőségben kerül forgalomba.

Sarg F. A. Fia és Ta.

WIEN, IV.

BERLIN.

Városi hirdetések.

95—1916. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké az árvaház elromlott fűtőkészüléke részének, mint ócskavasnak eladása iránt folyó év február hó 21-én d. e. 10 órakor az árvaház udvarán árverést tart.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi február hó 14-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

97—1916. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké az eddig Dengl Lajos által bérelt 1 hold, 600 négyszögöl területű vásártéri utmenti fátelnek bérbeadása iránt folyó év febr-

ad 4—1916. pm.

Hirdetmény

a be nem jelentett, elrejtett vagy eltított gabona és lisztkészletek utólagos bejelentéséről és közszükségleti célokra leendő beszolgáltatásáról.

A magyar királyi miniszteriumnak 1915. évi október hó 29-én 3925—1915. szám alatt kelt rendelete alapján minden termelő köteles volt 1915. évi november hó 28-ig bejelenteni a városi tanácsnál az 1915. évi november hó 25-ig birtokában levő buza, rozs, kétszeres, árpa és zabkészletét és az említett gabonafélékből előállított lisztkészletet.

A bejelentésnek tartalmazni kellett 1) a termelő birtokában levő teljes készlet mennyiségét súly szerint, beleértve azon mennyiséget is, amelyet a termelő 1915. november 25-ig eladott, de amely még nála van, továbbá 2) azon mennyiséget, melyet a saját házi és gazdasági szükségletére visszatart, 3) gabona és lisztmennyiségét azt a

ruár hó 21-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

1916. évi szeptember hó 1-től kezdődő kikiáltási ár négyszögölenként 70 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi február hó 14-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

mennyiséget, amelyet a termelő az 1) pontban említett készlethől 1915. november hó 25-ig már eladott, de amely még nála van, 4) a készletek a 2. és 3. pontban említett mennyiségeken felül fennmaradó feleslegét.

Ugyancsak kötelesek voltak a nem termelők is bejelenteni fentti határidő alatt az előbb említett gabona- és lisztmennyiségeket 1915. november hó 25-én birtokukban levő azt a mennyiséget, ami 1916. augusztus 15-ig számítva saját házi és gazdasági szükségletét meghaladja.

Házi szükséglet címen 7 kilogramm lisztet lehet havonta számítani, a nehezebb munkával foglalkozók 9 kilogrammot, az östermelők pedig 12 kilogrammot. Ezen liszt kenyérré átszámítva havonként kitesz 10 kgm., 12 $\frac{1}{2}$ kgm., illetve 16 $\frac{1}{2}$ kgm. kenyeret.

Fenti bejelentési kötelezettség nemesek a termelőket és magángyénkeket, hanem jogi személyeket, minden malom és egyéb ipari és kereskedelmi vállalatot, a köztisztviselőket, a közhatalóságokat és az intézeteket is terhelte.

A bejelentett mennyiségekből megállapítottam, hogy a bejelentést sokan elmulasztották, vagy nem a valóságnak megfelelően tették meg. Eppen ezért szükségesnek mutatkozott, hogy a meglevő készletek mennyiségét a m. kir. pénzügyőrség közvegi által kinyomoztassanak és megállapíttassanak, mely nyomozás már kezdetét is vette.

Nehogy a nyomozás eredményéhez képest olyanok is büntető eljárás alá kerüljenek és készletük elkobzásával sújtassanak, akik bejelentést tájékoztatásból vagy más menthető okból elmulasztották, figyelmeztetem a város lakosságát, hogy módjukban van készleteiket önként beszolgáltatni a Hadi Termény Részvénytársaságnak és pedig olyképp, hogy az Arad-Gájban levő összes buzafelesleget Neuman Testvérek gézmalomában, az Arad város területén levő összes buzafelesleget a Széchenyi-gézmalomba szállítandó, ahol a gabona ára a rendeletnek megfelelő minőség szerint röktön kifizetetik.

Végül figyelmeztetem a város lakosságát, hogy mindazok, kik készleteiket, illetve fölöslegeiket mindezekig be nem jelentették: a gabona tényleges beszállítását haladéktalanul eszközölké, mert ha ezen utolsó felhívás után is valahol gabonafelesleg fog találni: azt elkobozzák és kénytelen lennék a közszükséglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedő kártérítést összegét kifizetni.

Arad, 1916. február 16.

Varjassy Lajos,
polgármester.

91—1916. Éőzp. vál. éln. sz.

HIRDETMEY.

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913. évi XIV. t. c. 38. §-a szerint az országgyűlési képviselő választók névjegyzéke évenként kiigazítandó, az ezen törvény 55. §-a bekezdés értelmében pedig köteles:

1. Minden hivatal főnök, a vezet se alatt álló hivatalnál alkalmazott választójogosultak jegyzékét legkésőbb folyó év március hó 5-ig a központi választmány-nak megküldeni és

2. Minden munkaadó a ki választói életkorban lévő legalább 10 férfi alkalmazottat rendszeresen foglalkoztat, ezen alkalmazottak jegyzékét az összes küldöttségeknek az ezen küldöttségek által meghatározandó s hirdetem ny utján közlendő napon 10-től 100 koronáig terjedhető pénzbírság terhe alatt rendelkezésre bocsátani.

Felhívjuk ennélfogva a városunkban lévő összes ügy polgári, mint katonai köz- és magánhivatalok főnökeit, egyházak vezetőit, az iskolák igazgatóit, és az összes munkaadókat, hogy a választójogosult alkalmazottjaikról még ha hadba is vannak vonulva, (az adóhivatal jegyzékébe a nyugdíjazott állami tisztviselő és katonai tisztek is beveendő) a mindenki által a városi tanács kiadóhivatalától (városháza II. emelet 94. ajtó) beszerzendő: „alkalmazottak jegyzéke” felhasználásával, folyó év március hó 5-ig a jegyzékét feltétlenül elkészítsék és a központi választmány jegyzőjének dr. Angel István városi főjegyzőnek átadják.

A jegyzékek külön-külön választó kerületenként és szavazó körönként a választójogosultaknak szoros a, b, c, sorrendben való beírása mellett készítendők el.

A 14155—I. a. 1916. sz. belügyminiszteri rendelet szerint az elkészítendő alkalmazottak jegyzékének: Jegyzet: rovatába bevezetni tartoznak a munkaadók, hogy

1. Mióta lakik a választójogosult Aradon,

2. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok az oly alkalmazottaknál, akiknek nincs munkakönyve a minőség közelebbi adatait is pl.: mely iskolát végzett stb. ezenfelül az alkalmazás minőségét, ha a minősítést törvényes jogszabály írja elő.

3. A hivatalfőnökök azokról, akiknek val. jogosultságát régi jog alapján jegyzik be a megfelelő rovatba, emellett lehetőleg egyéb meglévő különös kellékeket is jegyezzék be.

A két választókerületünk szavazóköréhez tartozó utcák a következők:

I. Választó kerület.

I. szavazó kör:

Gróf Apponyi-utnak 9—16. sz. házal. Asztalos-Sándor u., Atzél Péter u., Árpád tér, Bercesényi M. u. 1—21 és 2—22 sz. Bocskay-tér, Boczkó u., Chorin Áron u., Csernovics P. u., Damjanich u., Darányi u., Eötvös u., Erzsébet körút 1—7 és 14 sz., Ferenc József városrész, Forray u., Hajó u. 1—25 sz., Hal-tér, Hasszinger-ú. Határ utcának észak fel éső részén levő és a belvároshoz tartozó 1—11. sz., Három veréb u., Hunyadi u., Kinizsi (v. Tököl), Koszoru (b. város), Ovári-ú., Rákóczy u., Simonyi u., Szabadság-tér, Szarvas u., Szt.-Pál u., Szt.-Péter tér, Tökölly Imre-ú.-nak a Határ-utcától a Hal-térig terjedő és a belvároshoz tartozó részén lévő 1—10. sz. házak, Vár terület, Vörösmarthy u., Zoltán u., Zrinyi u.

I. választó kerület.

II. szavazó kör.

Aulich u., Batthyány u. 1—4. sz., Csiky G. u. 1—10. és 15—25. sz., Attila tér, Bem-ú., Deák F. u. 1—29. sz., Fábán G. u. 1—5 és 9—12. sz., Heim-Domokos-ú., Ftórián-ú., Kápolna u., Gróf Károlyi u., Kelemen tér 6—7 sz., Knézich u., Közép-ú. 6—26 sz., Lahner György u., Lázár Vámos u., Lipót u., Lovarda u., Luiza u., Mikés Kelemen u. 2—58. sz., Pölsenberg u., Révay u., Sina u., Szt.-Antal u., Szt.-István u., Telek u., Tökölly tér, Varjassy Lajos utcának a Mikés K. u.-tól a Károlyi u. déli sarkáig terjedő rész keleti oldalán lévő 73. számtól 131. sz.

I. választó kerület.

III. szavazó kör.

Andrássy-tér, Apponyi körút 1—8. sz., Batthyány u. 5—39. sz., Csiky G. utcának a gróf Károlyi-ú. torkolatától a Magyar-ú. s Erzsébet körút közötti részén lévő 1—11. sz. házak, Deák F. u. 1—11. sz., Eötvös u. 1—11. sz., Erzsébet körút az Eötvös u. sarkától a pü. igazgatósági épület sarkáig terjedő részén 7—17. és 1—36. sz., Fábán G. 5a—8. sz.

Jókai tér, Kazinczy u., Kossuth u. a Vécsey u. sarkától a Batthyányi u. részén lévő 1—10. és 60—69. sz., Kölcsey u., Könyök u., Magyar u., Perényi u., Petőfi u., Salacz u., Sárossy u., Schweidel u., Tabajdy u., Variassy Lajos u.-nak a Károlyi u. és Vécsey-ú. közötti részén lévő 39—71. sz., Weitzer u.

I. választó kerület.

IV. választó kör.

Arany János u., Boros Béni tér, Dezsői u., Dobó u., Erzsébet körutnak a városháza déli oldalától az Arany J.-utcaig terjedő 19—60. sz., Fa u., Ferdinánd u., Ferenc-tér, József főherceg-ut., Karolina u., Kis u., Kiss Ernő-ú., Kossuth utcának a Vécsey-utcaig terjedő részén lévő 11—59. sz., Luther tér, Maros u., Munkácsy u., Nádor u., Nagy Sándor u., Orczy u. 1-től 12a sz. és a városligetnek a tő felé eső fele. Széchenyi u., Szt.-László u., gróf Tisza ut 2—10. sz., Török Ignác u., Varjassy József u. 1—17. Varjassy Lajos u. 1—37. sz., Városház tér, Vécsey u., Verbőczy u., II. Ilmos császár-tér 1—2. sz., Wesselényi-ú.

II. Választó kerület.

I. szavazó kör.

Alsó Marospart sor, Akác u., Angyal u., Aranykéz u., Árok u., Bercesényi Miklós u. 33—41. és 24—54. sz., Botond-ú., Csabai-ú., Csatorna u., Cserép u., Csutorá u., Csutorá u. 1a, 28b. és 6a. 130. sz., Fácán-ú., Félkerék u., Fűrj u., Görbe u., Gyár u., György u. 1—25a és 83—125. sz., Hajó-ú. 10—0 sz., Határ-ú. a Sarkadhoz tartozó déli oldala 1—22. sz., Illés u. 1—27c és 103—137. sz., Hona u., Kálmán u., Kapa u., Kelemen tér —5. sz., Kis Molnár u., Kosár u., Közép u. 1—6. és 26—32. sz., Lajos u., Legelő sor 1—10. sz., Madách u., Margit u., Maros tál., Mély u., Mihály u. 1—25b és 86a, 114. sz., Mikés K. u. 1—65. sz., Miklós u. 1c, 13c és 53—86. sz., Part u., Péter u., Süveg tér, Szekeres u., Trombita u., Tökölly Imre u., Töltés u., Új u., Urbán Iván u., Vadász-kürt u., Varjassy Lajos u. 128—230. és 133—181. sz., Vendel u., Vilmos u., Virág u., Völgy u.

II. Választó kerület.

II. szavazó kör.

Andrényi Károly u., Borona u., Csutora

u. Demeter u. 28c. 96. sz., Dezső u., Edelpacher u., György u. 25b, 82. sz., Holtmarosor, Illés u. 28—02. sz., Kasza u., Legelősor 11—40. sz., Mihály-ú. 26b, 86. sz., Miklós u. 13a, 52. sz., Orczy u. 14—27. sz. és a városligetnek a vásártér felé eső fele, Sarló u., Török Gábor u., Vágóhid u., Varjassy József u. 2—36. sz., Varjassy Lajos u. 2—126. sz.

II. Választó kerület.

III. szavazó kör.

Apafy u., Álmos u., Bajza u., Baross Gábor u., Báthory u., (Zsidótemető u.), Betitlen u., Csokonya u., Dohány u., Dugonits u., Erdélyi u., Erzsébet kir. körutnak az Arad J.-u.-tól a Tél u.-ig terjedő része 61—63. sz., Erzsébet u., Fábán L. szló u., Farkas u., Ferenc Ferdinánd ut (Nagyvárad ut), Gaál L. u., Gizella u., Hindenburg ut (Pécs kai ut), Kalász u., Lohel u., Leiningen u., Lenkey u., Lövész u. északi oldalán lévő 1—6. sz., Mária u., Mikolay u., Mikszáth u., Ormay Norbert u., Part u., Simándi ut, Szél u., Szőlő u., Tél u., gróf Tisza István ut 1—75. és 12—80. sz., Vas u., Vásártéri ut keleti oldala, Zimándi ut (Vilmos császár tér), 3. 4. 5. 6. 8. 10. sz., Zimándi-utca, Zsófiautca.

II. Választó kerület.

IV. választó kör.

A) Poltura, Erkel Ferenc u., Katona József u., Lihásdűlő, Liszt Ferenc u., Szoros u., Tompa Mihály u. B) Ségá, Csaba u., Csorda u., Czuczor u., Dembinszky u., Eke u., Iskola u., Koszoru u., Martinovich u., Neuman Samu ut, Örház, Rózsa u., Sörház u., Szilágy u., Tehen u., Toldi u., Trefort u., Vásártéri ut nyugati oldala, Vassereben u. C) Gája, Csorda u., Gizella-tér, Juhász u., Kovács u., Kurta u., Kut u., Legelősor, Lihás dűlő, Magyar u., Névtelen u., Nyul u., Oláh u., Orovil u., R t u., Sarok u., Szt.-János tér, Szerb u., Temető u., Templom u., Új u., D) Külhatár, Birkás dűlő, Bító dűlő, Gábor dűlő, Guia dűlő, Homokos dűlő, Körtösi ut, Libás dűlő, Markó dűlő, Ménésvölgy dűlő, Nagylegelő dűlő, Nyomaszkó dűlő, Pesti dűlő, Prohászka dűlő, Püsök föld Rózer dűlő, Szerenyház dűlő, Zimándi dűlő.

Arad sz. kir. város központi választmá. nyától 1916. évi február hó 10.

D. ANGEL ISTVÁN,
közp. vál. jegyző.

74—1916. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a járványkórház kibővítésére, mely munkát áll egy 24 és egy 32 ágyas kórházbarak építéséből favázzal, esetleg téglafallal, három melléképület átalakításából és egy egyszerű jégverem készítéséből, a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételzetten, i. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor zárt versenyárgyalást tart a munkák következő csoportosítása mellett:

I. a két kórházbarak építése az összes kapcsolatos munkákkal faváz esetében.

II. a két kórházbarak építése téglafallal, az összes kapcsolatos munkákkal.

III. A három melléképület átalakítása és kitoldása.

IV. Jégverem készítés.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipari gyakorlatára engedélyt bír. Azon pályázók, kik a szóban forgó munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőtt 10 órájáig a h. polgármesterhez nyújtandók be. Az elkészett, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Ajánlat tehető minden csoportra külön-külön, vagy együttesen az összes csoportra.

3. Az ajánlati költségvetési táblázat és a termékek I—II. csoportnál 2—2 korona, a III. és IV-ik csoportnál 1—1 koronáért a városi mérnöki hivatalban megszerezhetők. Az ajánlatok a végösszegek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatos 5 százalékos bányapénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó anyagok kizárólag hazai gyártmányúak legyenek.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát 10%-ra kiegészíteni.

7. A város fentartja magának ama jogát, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árára való tekintet nélkül szabadon választhat.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

12. Táviratilag beadott ajánlatok és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1916. évi február hó 7.

A gazdasági szék.

A szájuég desinfiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacillusek előlészénél, amely különösen gyermekéknél rendkívül fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tabletták.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuéget desinfiálja, utólsze igen kellemes. Ara egy porcelán-szelenecének 60 fillér.

Fejtörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű **"Krovil"** kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Andrassy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytőzsdének alkalmas — azonnalra

k i a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

A drága fűtőanyag

mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél

olcsó

hulladék papírt

használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilés bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Tüzifát

waggonként, azonnali szállításra, legjutányosabban ajánl

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Andrassy-tér 5

Telefon szám 651. 1060

Zongora javítások

és hangolások úgy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik zongorahangoló

Arad, Batthyányi-u.26.

Városi zenekola.

AJÁNLUNK

jó minőségű száraz, cser- és bükkhasáb, valamint dorong

TÜZIFÁT

waggonként, azonnali szállításra

Kádár és Böhm

fatermelők, ARAD, Deák Ferenc-utca 5. szám. 1044

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékok,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítőt,
számlát,	továbbá:	esküvői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	röplapot,	gyászjelentést,
cégekártyát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvéllal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Legfinomabb

TEA-VAJ

AZ

Aradi Tejesarnok

Karolina- és Forray-utcai üzletben 667

kapható.

1 adag 1 korona.

Burgonyát

vaggontételenként és mm.-ként,

zsirt,
szalonnát,
házi szappant

15-20 éveset,

petrezselymet

és sárgarépát

mm.-ként szállít:

641

Kalmár Endre

Arad, Arpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 670.

Vöröshagyma, fokhagyma, dug-
hagyma, hagymamag, zöldségárukisebb és nagyobb mennyiségben
legjutányosabban kapható. :- Arak
kérdőzködésre. :- Jókarban levő
használt jute-zsákok eladóik.

MANDL ZSIGMOND

MAKO.

828

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasztásán! Ime ez az oka miért oly kedveltRozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér.
1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lilá,
testezin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

748/1916. t. k. sz.

Hirdetmény.

Magyarbányegyes községnek te-
lekkönyvi betétei az 1886: XXIX.,
az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI.
t.-cikk értelmében elkészítettvén
és a nyilvánosságnak átadtván,
ez azzal a felszólítással tételik
közé:1. hogy mindazok, kik az 1886.
XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alap-
ján — ideértve e §-oknak az 1889.
XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban
és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a)
pontjában foglalt kiegészítéseit is
— valamint az 1889: XXXVIII.
t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI.
t.-cikk 15. §. b) pontja alapján
eszközölt bejegyzések érvénytelen-
ségét kimutathatják, e végből tör-
lési keresetüket, azok pedig, akik
valamely teherátvitelnek az
1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, il-
letve az 1889: XXXVIII. t.-cikk
15. §-a alapján való mellőzését
megtámadni kívánják, e végből
keresetüket hat hónap alatt, vagyis
az 1916. évi aug. hó 29. napjáig
bezárolag a telekkönyvi hatóság-
hoz nyújtják be, mert az ezen
meg nem hosszabbítható záros
határidő eltelté után indított tör-
lési kereset annak a harmadik
személynek, aki időközben nyil-
vántárolási jogot szerzett, hátrá-
nyára nem szolgálhat;2. hogy mindazok, akik az
1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18.
§-ainak esetében — ideértve az
utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII.
t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt ki-
egészítéseit is — a tényleges bír-tokos tulajdonjogának bejegyzése
ellenében ellentmondással élni ki-
válnak, írásbeli ellentmondásukat
hat hónap alatt, vagyis 1916. évi
aug. hó 29. napjáig bezárolag a
telekkönyvi hatósághoz benyújt-
sák, mert ezen meg nem hosszab-
bítható záros határidő eltelté után
ellentmondásuk többé figyelembe
vétetni nem fog;3. hogy mindazok, akik az 1.
és 2. pontban körülírt eseteken
kívül a betétek tartalma által előbb
nyert nyilvántárolási jogait bár-
mely irányban sértve vélik, —
ide értve azokat is, akik a tulajdon-
jog arányának az 1889: XXXVIII.
t.-cikk 16. §-a alapján történt be-
jegyzését sérelmesnek találják, e
tekintetben felszólításukat tartal-
mazó kérvényüket a telekkönyvi
hatósághoz hat hónap alatt, vagyis
1916. évi augusztus hó 29. napjáig
bezárolag nyújtják be, mert ezen
meg nem hosszabbítható záros
határidő eltelté után a betétek
tartalmát csak a törvény rendes
útján és csak az időközben nyil-
vántárolási jogokat szerzett harmadik
személyek jogainak sérelme
nélkül támadhatják meg.Együttal figyelmeztetnek azok
a felek, akik a betétek szerkesz-
tésére kiküldött bizottságnak ere-
deti okiratokat adtak át, hogy
amennyiben azokhoz egyszersmind
egyszerű másolatokat is csatoltak,
vagy ilyeneket pótlólag benyújta-
nak, az eredetieket a telekkönyvi
hatóságnál átvehetik.A battonyai kir. írásbíróóság
mint telekkönyvi hatóság 1916.
február hó 17.

Heintz Géza s. k.

1051

vezető kir. írásbíró.

Jó anyák, gondos
szülőklegjobban cselekszenek, ha gyermekeik-
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagy
vizketegség biztos-
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legesebb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt te lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.A fenti szerek kap-
natók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-
tárban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

Meghívás.

Az Első Ujszentannai Takarékpénztár Részvénytársaság

folyó évi március hó 5-én délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében

32-ik évi rendes közgyűlését

tartja meg, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése és a felügyelő-bizottság által megvizsgált 1915. évi zárszámadásnak előterjesztése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése a tisztanyeremény felosztása és hova fordítása iránt.
3. Két részvényes választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
4. Két igazgatósági tag választása.

Ujszentanna, 1916. február 13-án.

Az igazgatóság.

Jegyzet: 52. §. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati vagy választási jogukkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket 7. §. legkésőbbben egy nappal a közgyűlés megtartása előtt, az intézet pénztáránál vagy Aradon az Aradmegyei Takarékpénztárnál letéti okmány ellenében átadni, ellenkező esetben a tanácskozásban és szavazásban részt nem vehetnek. 1053

Zármérleg

1915. december 31.

Vagyon.

Telér.

	K	F		K	F
Készpénz	125,304	63	Részvénytőke		600,000
Idogen intézeteknél elhelyezett tőkék	101,074	—	Tartalék-alap	231,523	15
Váltó-kölcsönök	2,553,985	80	Külön tartalék-alap	10,000	—
Jelzálog-kölcsönök	320,862	—	Id. Scherer János alapítvány		2,791
Kötvény-kölcsönök	24,610	—	Betétek könyvecskékre		1,716,112
Folyó-számla (értékp. fedezettel) ...	337,490	57	Visszleszámított váltók		230,962
Értékpapírok 6% és 5½% Magy.			Letét, lombard és hitelezők		763,807
Kir. áll. jár. kölcsön	190,158	83	Be nem fizetett betét kamat adó ...		4,266
Adósok	8,496	37	Atmeneti kamat		22,916
Atmeneti kamat	1,033	53	Nyereség-egyenleg		80,635
	3,663,015	73			3,663,015

* Ezzel a dátummal 250,000 koronára emelkedik.

Ujszentanna, 1915. december hó 31-én.

Zimmerman Lőrincz, s. k.
főpénztáros.

Adelmann Károly, s. k.
vezérigazgató.

Szilbereisz Károly, s. k.
főkönyvelő.

Ackermann Jakab, s. k.
igazgató.

Gantner Vilmos, s. k.
igazgató.

Karl József, s. k.
igazgató.

Mandl Antal, s. k.
igazgató.

Mandl József, s. k.
igazgató.

Scherer Károly, s. k.
igazgató.

Scherer Viktor, s. k.
igazgató.

Zimmermann Ádám, s. k.
igazgató.

Alulírottak a mérleg számlát ugy minden üzleti könyvet ismételve beható vizsgálat alá vették és mindenben helyesnek találták.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Adelmann Géza, s. k.

Hönigez János, s. k.

Pénzes Ákos, s. k.

Scherer János, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt Közgyűlés!

Alulírottak, mint az Első Ujszentannai Takarékpénztár Részvénytársaság tagjai tisztelettel jelentjük, hogy a lefolyt 1915. évben a törvény és a társaság alapszabályai értelmében az intézet ügykezelését minden ágában szigorúan ellenőriztük és hogy a tisztelt közgyűlés elé terjesztett 1915. évi zármérleg-

ben valamint a nyereség és veszteségszámlában foglalt egyes tételek az üzleti könyvekkel teljesen megégyeznek.

A tiszta nyeresemény felosztását és hova fordítását illetőleg az igazgatóság ajánlataihoz hozzájárulunk és kérjük a tisztelt közgyűlést, miszerint az 1915. évi zárszámadásokat jóváhagyni, az igazgatóságnak, a választmányoknak és a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni szíveskedjenek.

Ujszentanna, 1916. február hó 13-án.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Adelmann Géza, s. k.

Hönigez János, s. k.

Pénzes Ákos, s. k.

Scherer János, s. k.

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyoni.

Mérleg-számla 1915. évről.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet			208095	56	Részvénytőke			1000000	—
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék			141755	26	Tartalékalap... ..			33276	44
Váltótárca			306411	36	Nyugdíjalap... ..			10919	40
Ingatlan kölcsönök			169411	—	néhai dr. Singer János-alap ...			2100	—
Törlesztéses jelzalogkölcsönök...			104674	11	Betétek:				
Előlegek értékpapírokra			3380	—	takarékpénztári könyvecskékre	190341	67		
Folyószámlai előlegek:					chèque számlára	185289	—	2088700	67
értékpapírokkal fedezve ...	638721				Visszleszámított váltók			984423	77
törvényhatósági rövid lejáratu					Engedményezett törlesztéses jel-			1033420	86
kölcsönök	327574				zalog kölcsön			787706	15
jelzalog biztosítékkal fedezve	75183		1041478	—	Hitelezők			1488	—
Tulajdon értékpapírok:					Fel nem vett osztalékok			5216	31
Frt. 25000.— n. é. 4%-os ma-	46000				Hátralékos tőkekamatadó... ..			30558	60
gyar arany járadék á 92.— K.					Előre felvett kamatok			84166	99
K. 50000.— n. é. 4%-os ma-	35000				Egyenleg mint nyereség				
gyar koronajáradék á 70.— K.									
K. 50000.— n. é. 5½%-os ma-	44000								
gyar hadik. kötvény á 88.— K.									
K. 50000.— n. é. 6%-os ma-	47500								
gyar hadik. kötvény á 95.— K.									
345 drb. 200.— K. n. é. Arad-	55200								
csanádi egyesült vasutak									
törzsrészvény ... á 160.— K.	2912								
különte értékpapírok és sors-	230612								
jegyek	561077		23622	77					
függő kamatok									
Tulajdon ingatlanok:									
Boros Béni-tér 18—19. számu	80000								
házak									
Egyéb ingatlanok	7600		87600	—					
Adósok			24763	67					
Leltár	11700								
Leírás... ..	1700		10000	—					
Előre fizetett kamatok			5834	10					
Hátralékos kamatok:									
Ingatlan kölcsön kamatok ...	5932	20							
Váltó kamatok... ..	16652	16	22584	36					
			6061977	19				6061977	19

Arad, 1915. évi december hó 31-én.

Deutsh Károly, s. k.
vezérigazgató.ifj. Kászonyi János, s. k.
könyvelő.

Az igazgatóság:

Dr. Eorsos Béla, s. k.

Csánk Lajos, s. k.

Domány János, s. k.

Hehs Vilmos, s. k.

Povázasz Soma, s. k.

Szántay Lajos, s. k.

Verbos Nándor, s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta.

A. felügyelő-bizottság:

Nachtnebel Gyula, s. k.
elnök.

Dr. Jegessy Károly, s. k.

Mairovitz Emil, s. k.

Tabakovits Emil, s. k.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése az 1915. üzletéről.

Tisztelt Közgyűlés!

Megtisztelő megbízásuk folytán a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályoknak megfelelőleg a társaság ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában a legszigorubb rendet és szabatoságot tapasztaltuk.

Az 1915. évi zármérleget részletesen megvizsgálván, azt minden tételben helyesen felállítva és az üzleti könyvekkel egybehangzónak találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak beterjesztett jelentésében

84166 korona 99 fillér

tiszta nyereség hovatordítása iránti javaslatát.

Végül minthogy megbízásunk ideje lejárt, köszönetünket nyilvánítjuk a t. részvényeseknek irányunkban tanúsított bizalmukért és kérjük a t. Közgyűlést, hogy az igazgatóságot, valamint minket az 1915-ik üzletévre vonatkozó számadási kötelezettség alól felmenteni méltóztassanak.

Kelt Aradon, 1916. január hó 24-én.

A felügyelő-bizottság:

Nachtnebel Gyula, s. k.
felügyelő-biz. elnök.Dr. Jegessy Károly, s. k.
felügyelő-biz. tag.Mairovitz Emil, s. k.
felügyelő-biz. tag.Tabakovits Emil, s. k.
felügyelő-biz. tag.